

HOUDT DEN DIEF!

Een fel realistisch familiedrama
over crisis en werkloosheid.

PROLOOG
Willmstraat 72 Eindhoven
tel. 040 - 510236

Het decor bestaat uit twee grote schermen, die in een hoek van +/- 150 graden geplaatst zijn. De bovenste helft van deze schermen is wit; voor het projecteren van dia's met o.a. de titels van de scènes. Tussen de beide schermen bevindt zich op +/- 1,50 meter hoogte een klein podium, waarop de musici gezeten zijn. De onderkant van dit podium wordt afgesloten door een gordijn. Hierdoor komen de spelers op. De rest van het decor bestaat uit een viertal kleine podia van 1,5 meter in het vierkant, die in elke scène op een andere manier worden gegroepeerd. Verder aan gevuld met tafels , stoelen e.d.

HOUDT DEN DIEF!

Een fel realistisch familiedrama over crisis en werkloosheid.

Waarin gezelligheid geen tijd kent.

En alles koek en ei lijkt!

Geschreven en geproduceerd door een kollektief van

Toneelwerkgroep Proloog

Alle rechten zijn ondergebracht bij de Auteursvereniging Proloog

Feest; vijftientwintig jaar samenwerken!

HET MUZIKANTEN-PODIUM IS VERSIERD MET EEN KLEURIG BORD, DAAROP TWEE INEENGESTRENGELDE HANDEN EN DE TEKST: "25 JAAR SAMENWERKEN". OPZIJ HANGT GOED ZICHTBAAR EEN ROOD KASTJE WAAROP HET WOORD "APPLAUS" ZICHTBAAR WORDT DOOR MIDDEL VAN EEN LAMP, WANNEER DAT NODIG IS.

OPENINGSMUZIEK, APPLAUS-BORD FLOEPT AAN EN UIT, STORMACHTIG APPLAUS OP DE GELUIDSBAND, MIES KOMT NOP MET MIKROFOON IN DE HAND. ZE IS UITGELATEN, GUITIG, GIECHELT VEEL.

Mies: Welkom, welkom, welkom lieve mensen. Welkom op ons grote feest v  n en v  r het Nederlandse volk,   w feest, mijn feest,   ns feest.

APPLAUS-BORD FLOEPT AAN, APPLAUS VAN GELUIDSBAND.

Vanavond lieve mensen vieren wij het vijftientwintig-jarig bestaan van de S.E.R.
Vijftientwintig Jaar S.E.R. dat wil zeggen vijftientwintig jaar Sociaal Economische Raad, dat wil zeggen vijftientwintig jaar arbeidsvrede, welvaart en samenwerking van alle lagen van ons volk!

APPLAUS-BORD FLOEPT AAN, APPLAUS VAN GELUIDSBAND.

Dank u, dank u
Samenwerking, één van de de beste karaktertrekken van ons VOLK, lieve mensen; een traditie ook!
Wie van de ouderen onder ons herinnert zich niet meer hoe we na de oorlog, toen ons land en onze economie verwoest waren, allemaal samen weer ons land hebben opgebouwd, de buikriem aangetrokken, offers gebracht voor dat   ne doel:
'Welvaart en geluk voor iedereen'.
En we hebben het nu bereikt, dankzij de samenwerking van werkgevers, werknemers en overheid in de S.E.R.
Daarom vier gewoon vanavond FEEST, FEEST, FEEST!

APPLAUS-BORD FLOEPT AAN, APPLAUS VAN GELUIDSBAND.

En daar zie ik al de eerste genodigde van vanavond:
Een warm applaus voor onze vertegenwoordiger van de overheid, in de persoon van onze minister van economische zaken, Minister Lubbers!

Mies: Welkom!

ZE KLAPT, KRIJGT HANDKUS, ZWIJMELT.

Mies: Ik ben ontzettend blij u hier te zien. Hoe staat u tegenover dit feestelijk samenzijn?

LUBBERS IN ROKKOSTUUM EN MET MINISTERSTEEK OP HOUDT TOESPRAAK TOT DE ZAAL

Lubbers: Als hoeder van het algemeen belang kan ik, dacht ik niet anders dan mijn vreugde uitspreken over de geest van koöperatie die gestalte heeft gekregen in de S.E.R., waarvan wij het vijfentwintig jarig bestaan vanavond zo luisterrijk vieren.
Ik meen te mogen stellen dacht ik, dat ik hier met grote blijdschap aanwezig mag zijn, om te samen met de andere groeperingen, uitdrukking te geven aan de gevoelens van dankbaarheid en verbondenheid in verscheidenheid. Dit eens te meer daar wij nu als volk buiten onze schuld in sombere tijden leven. Ik zeg als volk want niet alleen de kleine man, maar ook de ondernemers hebben het vandaag buitengewoon moeilijk. En daarom zeg ik:
"Hun strijd onze strijd,
internationale solidariteit".
Ik heb gezegd.

MIES APPLAUDISSEERT UITBUNDIG. ALS HET APPLAUS HAAR NIET VOLDOENDE IS, GEEFT ZE EEN TEKEN OM HET APPLAUS BORDJE TE LATEN KNIPPEN.

Mies: Wat prachtig gezegd! Prachtig! (NAAR HET PUBLIEK)
Denkt u aan de volgende verkiezingen? En dan is hier de volgende gast van vanavond:
De Vakbeweging, hier vertegenwoordigd in de persoon van algemeen secretaris van de industriebond NVV, Jan de Jong.
Ook u hartelijk welkom! mag ik u ook vragen wat er op een moment als dit door u heen gaat?

JAN DE JONG, GEKLEED IN EEN RUIM EN KWASI VLOT CORDUROY PAK, MET KLEURIG HEMD EN DAS, STELT ZICH GEWICHTIG OP, ZAL HET EENS RUSTIG EN INDRUKWEKKEND GAAN UITLEGGEN.

De Jong: Tja, enerzijds voelen wij wel een zekere tevredenheid,.....

MIES VALT HEM IN DE REDE.

Mies: Dát kan ik mij voorstellen! Het is tenslotte niet niks om als gelijke met de werkgevers te mogen onderhandelen. Dat is toch geweldig!

De Jong: Zeker, zeker. Máár, wij hebben dat niet in de schoot geworpen gekregen. Wij hebben daar in het verleden lang en keihard voor moeten vechten. Dat waren moeilijke en harde tijden.....

MIES, DIE DE BRAVE BORST ALWEER ONDERBREEKT EN HIJ KWAM NET ZO LEKKER OP GANG, ZEGT GUITIG, WANT ZE WIL HET LEUK HOUDEN:

Mies: Maar die tijden zijn nu voorbij en alles is weer koek en ei, ha ha ha!

MIES WIL OVERGAAN NAAR DE VOLGENDE GAST, MAAR DE BOND DIE PUBLICITEIT EN WERVING RUIKT IS NIET MEER TE HOUDEN. TIJDENS DE SPEECH LAAT HIJ ZICH ZO MEESLEPEN DOOR ZIJN EIGEN BLOEMRIJKE TAAL DAT HIJ HET ZELF BEGINT TE GELOVEN. HIJ VERGEET DE AANWEZIGHEID VAN MIES EN DE STAAT.

De Jong: Nou, nou, nou, we hebben veel bereikt voor onze leden, dat is waar, máár..... we zijn er nog niet! En zeker op het moment staan we vierkant pal voor de belangen van onze leden! Wij zullen onder géén beding toestaan dat er ook maar een duimbreed wordt afgeknabbeld van hetgeen bereik is. Noch op het gebied van werkgelegenheid, noch op het gebied van de lonen. Wie aan onze leden komt, komt aan ons! Men zij gewaarschuwd!

MIES DIE HAAR FEEST REEDS NAAR DE KNOPPEN ZIET GAAN, SPEELT JOLIG SCHRIK EN GEEFT EEN KWASI GUITIG MAAR INTUSSEN GEMEEND STANDJE AAN DE BOND.

Mies: U bent toch niet van plan om weer de barrikaden op te gaan? Indiaantje spelen is uit de tijd hoor! U moet het wel gezellig houden! En een beetje redelijk blijven, (TOT DE STAAT) vindt u ook niet?

De Jong: Natuurlijk, dat willen wij ook, tot het bittere einde zelfs! Dat kan ik u verzekeren! Wij gaan onze verantwoordelijkheid niet uit de weg! Het is een kwestie van geven en nemen, dat weten wij donders goed. Al kost het ons wel eens moeite om dat er bij de leden in te krijgen. (DAN WEER IN EEN POGING OM STRIJDVAARDIGE INDRUK ACHTER TE LATEN) Maar ik herhaal mijn.....

Mies: ...gevoelens van tevredenheid, en daar zijn wij allemaal reuze blij om. Lieve mensen wij moeten een beetje aan onze tijd denken, daarom nu onze volgende gast. Ja..... nee..... ja. Ja, ja het is toch gelukt dames en heren. Ondanks de grote zorgen van het ogenblik is hier toch nog gekomen, de vertegenwoordiger van het Nederlandse bedrijfsleven. Een donderend applaus, dames en heren voor moeder AKZO en haar dochter Pippi Glanskous!

MOEDER AKZO EN HAAR DOCHTER PIPPI GLANSKOUS, D.W.Z ENKA, KOMEN OP IN ZEER GROTESKE KOSTUUMS. VOOR VERDERE BESCHRIJVING ZIE DE VOLGENDE SCÈNE..

Mies: Hartelijk welkom. Ik ben verschrikkelijk blij dat u gekomen bent. Zonder uw durf en ondernemingslust zou

Nederland niet zijn wat het nu is, zonder u zou het feest niet gevierd kunnen worden, zonder u zou ik hier niet staan.

AKZO VERBAASD Als u niet zorgt voor de werkgelegenheid konden de mensen geen kaartje kopen voor dit feest.

SMAKELIJK GELACH ALOM, MIES HET HARDST, ZE VOELT ZICH THUIS IN DIT GEZELSCHAP.

Mies: Maar vertelt u eens, hebt u zin in het feest, ondanks alle problemen van het moment?

ENKA: Problemen? Wij problemen?

MOEDER AKZO STAMPT OP DE VOET VAN PIPPI, DIE ER MET HAAR STOMME KOP ALLES UITFLAPT, WAT NIET GEZEGD MAG WORDEN.

AKZO: Juist daarom, juist daarom! Het is voor ons een prima gelegenheid om een aantal misverstanden uit de wereld te helpen. Tegenwoordig kan je voor sommigen als onderneming bij voorbaat al geen dame meer zijn, en dat doet pijn in het hart. Dat hebben we niet verdiend. Wij en onze dochter zijn steeds meer "vermaatschappelijkt" als het ware, we hebben meer ogen gekregen voor ons personeel.

ENKA: Ja hoor, ons sociaal beleid is belangrijker dan ons economies beleid.

AKZO: Juist! Vroeger is er misschien wel eens iets onaangenaams voorgevallen, maar dat komt in de beste families voor. Wij realiseren ons ten volle, dat wij niet zonder ons personeel kunnen en daarom willen we op dit feest graag hulde brengen aan de eigenlijke hoofdpersoon van vijftientwintig jaar S.E.R. Zonder wiens inschikkelijkheid en braafheid dit nooit was bereikt: "DE NEDERLANDSE MEDEWERKER"!

Mies: Medewerker?

AKZO: Zie je wel alweer zo'n misverstand. U denkt nog in de termen van 'werknemer'. Maar zo liggen de verhoudingen niet meer. De werknemer is iemand geworden, een gewaardeerd 'medewerker'!

MIES HAAR MOND VALT WIJD OPEN.

Mies: Fantasties! Lieve mensen, een ovatie voor de Nederlandse medewerker in de persoon van Willem Schuurman!

HET APPLAUSBORD LICHT OP, DONDEREND APPLAUS VAN DE BAND, DE VOLGSPOT ZOEKT IN HET PUBLIEK TOT HIJ WILLEM SCHUURMAN HEEFT GEVONDEN. WILLEM SCHUURMAN, GEKLEED IN STOFJAS

MET HET OPSCHRIFT 'ENKA' WORDT DOOR MIES NAAR HET MIDDEN GETROOND. ZE HOUDT HEM HAAR WANG VOOR, MAAR WILLEM REAGEERT NIET. HIJ IS BESCHIEDEN, BIJNA VERLEGEN.

Willem: Zegt u maar Nederlandse arbeider.

Mies: Dames en heren, hoort u dat? Hoe romanties, hoe bescheiden! Hoera, hoera!

EEN VROLIJKE FEESTWALS ZET IN. TIJDENS HET EERSTE GEDEELTE WERPEN ALLE AANWEZIGEN SERPENTINES OVER WILLEM HEEN, VERVOLGENS MAKEN ZIJN DANSJE RONDOM HEM. BIJ HET TWEEDE PROOST, EEN PIKKETANISIE ZIJN ZE OP ÉÉN RIJ GEKOMEN, ARM IN ARM, WILLEM IN HET MIDDEN. DOORDAT ZE AAN BEIDE KANTEN DE TEGENOVERGESTELDE RICHTING OP DEINEN, WORDT WILLEM BIJNA VERMORZELD.

Allen (ZINGEN): Dankbaarheid op ons gelaat
Onze vreugd kent geen beperking
Hulde, hulde proletariaat
Voor de prima samenwerking

Refrein: Al vijftientwintig jaren één
Zo blij als wij is er niet één
Al vijftientwintig jaren zijn we
proost en pikketanesie
Meer dan een kwart eeuw harmonie
proost en pikketanesie
Meer dan een kwart eeuw harmonie

Nu eens geven, dan weer nemen
Kleine offers op zijn tijd
Rustig blijven overleggen
vergeten is de klassenstrijd.

Refrein: Al vijftientwintig jaren één
Zo blij als wij is er niet één
Al vijftientwintig jaren zijn we
proost en pikketanesie
Meer dan een kwart eeuw harmonie
proost en pikketanesie
Meer dan een kwart eeuw harmonie

ONDER HET LAATSTE 'HARMONIE' TREKT WILLEM ZICH TERUG UIT DE RIJ. WAARDOOR AL GIEREND VAN DE PRET OVER ELKAAR HEEN VALLEN. LUBBERS ZET VERVOLGENS EEN POLONAISE LIED IN EN IN EEN CARNAVALSACHTIGE SLIERT VERDWIJNEN DE AANWEZIGEN, OP ZOEK NAAR DE DRANK. WILLEM BLIJFT ACHTER.

Willem: Tjonge, tjonge, Willem Schuurman, waar hebben ze je hier nou ingeluisd. Ja, je zal hier toch maar staan. Ja zal hier maar uitverkoren zijn als modale werknemer. Vijftientwintig jaar S.E.R., dus wij arbeiders, wij werken al vijftientwintig jaar samen

met..... Wat zeg ik vijftientwintig jaar, maar ja maar jongens! Als ik nou toch eens bij ons in Emmen bij de ENKA kijk, dan heb ik toch wel een berg vraagtekens bij die samenwerking,

WILLEM ONTDOET ZICH VAN DE SERPENTINES DIE OM HEM HEEN HANGEN.

Want aan dezelfde mensen die daarnet hier rond sprongen hebben wij van de bedrijfsledengroep al een paar jaar nieuwe machines gevraagd, maar we moeten nog altijd de eerste de poort zien binnen gereden worden. Volgens mij zijn ze iets van plan bij ons. Maar als ze mij nou recht op de man af zouden vragen wat ze van plan zijn dan zou ik het niet weten, maar ik heb zo wel mijn vermoedens.

Want neem nou Toon, mijn kameraad op de afdeling, die is al vier keer op straat gezet. Eerst bij Werkspoor Utrecht, waar ze er 2.000 tegelijk uit wilden gooien. Daarna bij de mijnen in Limburg. Een jaar later bij de ENKA in Breda. Daar werd ie maar over geplaatst van de gietafdeling naar de KUAG en van de opwikkelzaal naar de strak-twijnerij. Hij zei toen tegen me: "We schuiven maar op, we komen steeds dichterbij de poort". En het is wel uitgekomen. We weten het allemaal nog van 1972. Ze hebben het bedrijf bezet. Toon was een van de bezetters. Ja prachtig maar hij is te optimistisch geweest, want ondanks dat ze daar in Breda gewonnen hadden, werd hij voor de vierde keer mooi overgeplaatst, naar Emmen hier. En als hij niet uitkijkt gebeurt hem straks voor de vijfde keer.

Ja, mijn vrouw en mijn dochter schelden altijd wel dat ik 's avonds altijd weg ben voor de bond, maar je ziet wel dat je als arbeider je ogen goed kost moet geven. Je weet dat je wordt ingehuurd om te werken, om te produceren, maar je weet tegelijk ook dat je vroeg of laat op straat gezet kunt worden. En dan proberen zij er ons in te laten luizen, door ons mee te laten denken over het beleid in de Ondernemingsraad. Maar in feite denk je mee over je eigen ontslag. Dat is volgens mij de O.R.

Nou noem ik jullie twee dingen en daar mag iedereen over denken wat hij wil;

1 De machines zijn absoluut verouderd.

2 De kwaliteit van de nijlon is ronduit klote.

Ze raken dat spul aan de straatstenen niet kwijt, dus moeten ze het opslaan in de magazijnen. Of ze zijn stom, wat ik niet denk. Of ze doen het expres, wat ik eigenlijk wel denk. De bond hebben hebben er al over aangesproken: "Ja zeggen ze dan, we nemen het serieus, maar we hebben geen aanwijzingen. Als er

echt iets aan de hand zou zijn, waren we wel door de directie ingelicht". Maar de directie licht de bonden natuurlijk niet in. Tenminste niet over belangrijke zaken. Dan kom je in zo'n op zo'n vergadering om de bond die vergissing onder de neus te wijven. En dan ben je lastig voor de heren achter de groene tafel, hebben ze alles al in kannen en kruiken. En wij kunnen de punten en de komma's zetten. Maar ze zullen een kwaaiie hebben aan onze bedrijfsledengroep. Wij blijven werken bij de ENKA. Dat verzeker ik ze ze zijn gewaarschuwd!

Waarin een ongenode, maar welkome gast familie- problemen oplost, en een moeder ten strijde trekt.

IN DE VOLGENDE SCÈNE KOMEN EEN AANTAL MULTINATIONALS BIJEEN OM HUN HOUDING TEGENOVER DE KRISIS TE BEPALEN. EERSTE UITGANGSPUNT WAS DAT DEZE BEDRIJVEN DOOR MANNEN ZOULDEN WORDEN GESPEELD, DUS ALLE SPELERS (ML & VRL) DRAGEN EEN KRIJSTSTREEPJES PAK. OMDAT MEN ECHTER SPREEKT VAN MOEDERBEDRIJVEN, WERDEN ZE DAARBIJ VOORZIEN VAN GROTESKE VROUWELIJKE ATTRIBUTEN, DIE TEGELIJKERTIJD DUIDEN OP DE AARD VAN HET UITGEBEELDE BEDRIJF; HALVE JURKEN VAN SCHUIMPLASTIC, PLASTIC, KUNSTVEZEL, PRUIKEN VAN O.A. STEENKOOL EN NIJLON, GROTE BORSTEN ETC. DE BEDRIJVEN WAAROM HET HIER GAAT ZIJN PHILIPS, HOOGOVS, AKZO, UNILEVER, SHELL EN DSM. HALVERWEGE HET OPENINGSLIED ONTVOUWEN ZE PARAPLU'S WAAROP MET LICHTGEVENDE VERF DE BEGINLETTER VAN HET BETREFFENDE CONCERN STAAT. HIERDOOR WORDT DE NAAM PHAUDS GEVORMD. DIT IS DE WERKELIJKE NAAM DIE DOOR DEZE BEDRIJVEN AAN HUN ONDERONTSJES OP HOOG NIVEAU GEGEVEN WORDT. DE SPELERS GEDRAGEN ZICH ALS MANNEN, SPREKEN OP RIJM EN HUN GEBAREN EN BEWEGINGEN ZIJN GROTESK. HUN OPENINGSLIED IS EEN DRIE STEMMIG MENGELMOES VAN KLASIEKE STIJLEN. TIJDENS HET LIED GAAT LANGZAAM HET LICHT OP.

Lied: Onze alom tegenwoordigheid
 Is een onontkoombaar feit
 Met al wie ons de voet dwars zetten
 Maken wij simpel korte metten
 Wij leven vrij, wij heersen vrij
 De grootsten in het land zijn wij

 Middels fusies en kuiperijen
 Konden wij als kool gedijen
 Kochten hier en kochten daar
 Verwierven zo een dochterschaar

 Helaas nu pakken donk're wolken saam
 De konjunktuur dreigt om te slaan
 O schrik, de vreugd verduisterd
 Wat is dat voor gerommel? Luistert!
 Een krisis nadert zonneklaar
 Komt onze winst nu in gevaar

Shell: Godverdomme! En net nou het zo goed gaat.

DSM: Ik mag doodvallen als ik er iets van snap.

Hoogovens: Dat verbaast me niks.

DSM: Hè, hè wat leuk. (DODELIJKE BLIK)

Philips: Ik krijg het Spaans benauwd als ik denk aan rode cijfers.

Shell: Wat?? Rooie cijfers?! Over mijn lijk! Wat denk je wel?

Philips: Ja, die is goed! Of ik het gedaan heb!

DSM: Rustig blijven en nadenken!

AKZO: 't Is de schuld van dat geteisem met zijn vakbonden.

Hoogovens: Juist! Die bezettingen en akties drijven ons de krisis in. (DRAMATIES)

Philips: De lonen moeten omlaag, daar ligt het aan.

DSM: Nee, nee, nee, het is de gierigheid van de mensen. Oppotten en óns met de rotzooi laten zitten.

Unilever: Het is onze eigen schuld!

Shell: (KORT MOMENT VAN VERBIJSTERING) Wat???!
Ben jij besodemieterd!

Hoogovens: Verraad!! Verraad in eigen kring!

AKZO: (WOEDEND EN DRAMATIES) We hebben een slang aan onze boezem gekoesterd!

Unilever: We hebben te weinig samengewerkt.

DSM: Val dood jij.

AKZO: Nou wordt die mooi.

Philips: Dat moet jij zo nodig zeggen. Wie weigerde zijn dochter met de mijne te laten fuseren? (SCHRIL)

AKZO: Dat neem ik niet (SLAAT) hier pak aan. We zullen wel eens zien wie hier gelijk heeft.

Philips: Help!

DSM: Niet doen, houdt haar tegen.

TWEE VECHTEN, TUMULT, KRIJSEN, DE ANDEREN PROBEREN HET GEVECHT TE STOPPEN OF DOEN ER AAN MEE.

Unilever: Hou op, zo komen we er nooit uit.

Hoogovens: We hebben een deskundige nodig om ons te adviseren.

AKZO: Akkoord, wie vragen we dit keer?

DSM: Mac the Knife, van het bureau McKinsey, die staat bekend als hard, doet alles wat je vraagt.

Unilever: Uitstekend, haal hem hier.

PHILIPS, DIE HET MEESTE OPZIJ STAAT, SLAAKT EEN AFGRIJSELIJKE GIL, TERWIJL ZE NAAR HET ACHTERTONEEL WIJST. DE ANDERE KIJKEN OM, EN VLIEGEN KRIJSEND UITEEN. VANDAAR IS MCKINSEY VERSCHENEN IN EEN OOGVERBLINDEND WIT KOSTUUM.

Mac: Vreest niet. Het is geen spook dat voor u staat. Hier ben ik reeds, Mac the Knife, ik sta u bij met raad en daad. Ik voel me zeer vereerd, dat ik u met mijn kunsten en adviezen terzijde kan staan. Want het zijn moeilijke tijden, moeders. Het krisisspook waart rond. Komen de dertiger jaren weer terug? Hebt u problemen, wij lossen ze voor u op. Zijn uw winsten te klein, wij zullen ze doen stijgen. Zijn uw winsten groot, wij zullen ze nog groter maken. Zijn ze te groot, wij zullen u, ermee leren te leven. Onze specialiteit; vakbondje pesten. We zetten ze de voet dwars, we trekken ze zo nodig onder water met reorganisatieplannen.

Hoogovens: Weest welkom in ons midden.

DSM: Wij willen weten, hoe het komt dat er een crisis is.

Unilever: Vertel ons dit prompt.

Mac: Oké, maar voor ik dit ga doen, vraag ik als wederdienst van u een slordig half miljoen.

AKZO: Geen zorgen Mac, want geld speelt hier geen rol. Voor werkelijk goede raad is geen bedrag te dol.

Mac: Twee vragen dus;
Ten eerste: "Hoe een crisis kan ontstaan?"
Ten tweede: "Hoe gaan we er tegen aan?"

DSM: Verrek die vent is snel.

Hoogovens: Volgens mij weet hij zijn weetje wel.

Unilever: Mens houdt toch je snater en bewaar je kommentaar voor later.

AKZO: Wees stil jij daar en luister.

Shell: Hou je kop

Mac: Moeders, rustig, voor het antwoord op de vraag, hoe er een crisis komt, spelen we nu een rollenspel. We nemen twee van u, Philips en Shell, die spelen fabrikant van het om even welk produkt. We nemen auto's voor het moment, de anderen die spelen konsument.

Hoogovens: Wat enig zeg.

AKZO: Geweldig leuk.

DSM: Een spel met zo'n charmante vent.

INTUSSEN ZIJN TWEE GOOCHELTAFELTJES OP WIELEN BINNENGEBRACHT. MAC NEEMT ER UIT ELK VAN EEN HOUTEN KIST, DEZE IS ALS EEN FABRIEK BESCHILDERD. PHILIPS EN SHELL WORDEN ELK BIJ ÉÉN DER FABRIEKEN GEZET.

Mac: Hier heb ik uw fabriek! Een kwisvraag, alvorens iets te doen, hebt u twee dingen nodig?

Unilever: Arbeiders

Mac: Voortreffelijk.

DSM: En poen!

Mac: Da's juist. Hier is het werkvolk.
(SCHEURT UIT EEN KRANT OPVOUW-POPPELTJES)
En hier is poen.

TOVERT VOOR ELK GELD. OOH'S EN AAH'S. HANDGEKLAP. MAC KLAPT DE KISTEN EEN VOOR EEN NAAR VOREN, OPENT DE DEKSEL! EN LAAT ZIEN DAT ZE LEEG ZIJN! VERVOLGENS WERPT HIJ IN DE LEGE KISTEN WERKVOLK EN POEN.

Mac: En nu, produceren maar!

Philips: (ZINGT)
Een autootje voor elk gezin
Ik doe dit werk puur voor 't gewin
Het grootste marktaandeel voor mij
Koop toch een wagentje, jij daar en jij

INTUSSEN HAALT HIJ ONDER AH!- EN OH!-GEROEP EN APPLAUS AUTOOTJES UIT ZIJN FABRIEK, DIE HIJ IN DE ARMEN VAN DE ANDEREN WERPT. DE KONKURENTIEDRANG ONTWAAKT BIJ SHELL, DIE OOK AL ZINGEND DE ANDEREN BEGINT TE BEVOORRADEN.

Shell: Zo gaat ie goed, geen inspanning is mij te veel!

Philips: Ik breidt uit, ik vraag dus méér personeel!

DE ANDEREN MAKEN MET OVERBELADEN ARMEN EEN DANSJE TERWIJL ZE UIT VOLLE BORST MEEZINGEN:
"KOOP TOCH EEN WAGENTJE, JIJ DAAR EN JIJ!" MAC MAAKT EEN EINDE AAN DE PRET.

Mac: Het spijt me moeders, maar u juicht te vroeg.

Konsumenten: Precies, we zitten vol! Zo is het wel genoeg!

Philips: Red ons nu Mac, hoe verder voor den drommel

Shell: Ze laten mij hier zitten met de rommel

Mac: Ja moeders, da's het spel en dat is het systeem. U hebt geen rekening gehouden met elkaar en enkel maar gehongerd naar de winst, dus konkureren maar. Het logische gevolg is, dat u samen veel te veel maakt en dat de markt uiteindelijk verstopt raakt. En dat komt natuurlijk elk paar jaar voor. Overproduktie, dan stagnatie, weer overproduktie en ga zo door.

DSM: (DENKT DIEP NA) Een oplossing zou zijn, een samensmelten van de gehele ekonomie, tevoren onderzoeken hoeveel nodig is, wat waar en voor wie. Alle bedrijven produceren dan gepland hun deel, zo is er nooit te weinig en uiteraard ook nooit te veel.

Shell: Verdomme meid, dit is te gek!

Philips: Geweldig, wat vind jij van dit idee, Mac?

Mac: Moeders, wees niet al te optimisties, want wat u daar verteld klinkt nogal socialisties. En da's voor de arbeiders wel van belang. U krijgt in plaats van ondernemersvrijheid enkel dwang.

Hoogovens: Jij vuile stinkerd, is dat een manier van doen?

AKZO: Jij hebt ons besodemieterd, geef terug dat half miljoen! (ZE WILLEN HEM TE LIJF)

Mac: Moeders kalm, blijf rustig op uw plek. Ons spel van straks was maar halve waarheid. Ik hield u voor de gek, want u als multinationalen ontsnapt aan dit systeem, met al zijn kwalen, alleen de kleintjes en de middelgroten gaan in de krisis naar de kloten. Voor u ligt hier een kans, want u werkt multinationaal. U kunt tegen een stootje, u overwint ze allemaal. Dat kleineren kapot gaan is juist de bedoeling, u drukt ze dood of koopt ze op, want dat verdunt de konkurentie-spoeling.

Hoogovens: Mac je bent geweldig!

DSM: Dat lucht op!

Shell: Pak aan een zoen.

Unilever: Hiervoor betaal ik grif nog een half miljoen.

Mac: Te veel eer, kom, het is gewoon mijn vak. Voelt u zich allen nu op gemak? Welaan dan, nu weten wij hoe de krisis is ontstaan, kunnen we aan het profiteren slaan. Nu het domme volk door krisisingsten in verwarring is gebracht, doen wij de goocheltruuk door multinationale macht. Hiervoor behoef ik assistentie, moeder AKZO mag ik u vragen?

AKZO: Ik vind het griezelig, ik ben bang dat hij mij door gaat zagen.

Shell: Jij bent moddervet, doe niet zo bang. Al wat hij doet is heus in ons belang.

SHELL DUWT DE TEGENSTRIBBELENDE AKZO OP HET PODIUM BIJ MAC

Mac: Precies het is zoals zij zeggen. We nemen uw concern als voorbeeld voor de rest. Ziehier (GEEFT BOKAAL) dit is uw moederkapitaal. Hou stevig vast, pak aan.

AKZO: Nou reken maar, wat ik eenmaal in mijn jatten heb, dat laat ik niet meer gaan.

Mac: Zo hoort het ook. U doet uw nuttig werk in drie takken van de industrie.

AKZO: Chemie, kunstvezels en farmacie.

Mac: Hoe gaat het daar?

AKZO: Oh prima, ik mag niet klagen.

Mac: Zijn de winsten hoog genoeg?

AKZO: (VERGENOEGD) Ja, ja
(DE OVERIGEN UITEN VERBAZING EN/OF VERONTWAARDIGD GESIS)
Oh, eh, hoog genoeg zei u, nou nee, natuurlijk niet, hoe komt u op dat idee!

Mac: Dat acht ik wel, luistert nu allen goed. Want ik toon u nu een truuk, waarmee eenieder die zijn kop gebruikt, zijn voordeel doet.
Ons uitgangspunt is Enka-Glanzstoff. De kunstvezel-parel aan uw multinationale kroon.

AKZO: Ga voort, hij zegt het wonderschoon. (ZE ZWIJMELT)

Mac: De vezels die u daar produceert, gaan tot in alle hoeken. Badpakken, luiers, panties, onderbroeken. Bedrijven van dien aard aan alle kant. België, Oostenrijk, de Bundesrepubliek en Nederland. In heel Europa dus, maar..... In de loop der jaren worden de arbeiders te gulzig. Véél te gulzig, de lonen dus?

AKZO: Te hoog.

Mac: De winst naar onze zin?

AKZO: Te laag! (VALT UIT HAAR ROL VAN ASSISTENTE, DIE ZE TOT NU TOE BEREIDWILLIG HEEFT GESPEELD)
En dat moet maar eens uit zijn, godverdomme!

MAC PLAATST OP ELK DER TAFELTJES EEN KLEURIGE KOKER. OP DE EERSTE KOKER WIJZEND

Mac: Kijk dit hier is Europa. (TILT DE KOKER OP, GEVULDE FLES MET MELK), en hier is de ENKA, goed gevuld maar weinig winst door hoge arbeidskosten.
(WIJST OP DE TWEEDE KOKER) Dit hier is de L.L.L.

Shell: L.L.L., wat is dat nou weer?

Philips: Hij spreekt in raadsels!

Mac: Daarover straks.
We wensen meer profijt, dus melken dochter ENKA uit door geen machines te vernieuwen, zodat geen winst meer zichtbaar is.
(GIET ENKA LEEG IN DE MOEDERBOKAAL, ZET DE FLES TERUG ONDER DE KOKER)
En..... zij gaat ten onder op de wereldmarkt.
(TILT KOKER OP, ENKA IS VERDWENEN, ALGEMENE KRETEN VAN VERBIJSTERING)
Voorlopig slechts!
Want daar uw werkelijk doel slechts geld verdienen is, baart u volkomen onverwacht een dochter in de L.L.L.
(TILT KOKER OP, DAAR STAAT EEN LEGE FLES. ALLEN SNELLEN, BEWONDERENDE KRETEN SLAKEND, NAAR HET NIEUWE BABYTJE)

Mac: (TOT AKZO) U voedt haar, maakt haar sterk als staal met het bij ENKA weggehaalde kapitaal.

AKZO GIET DE LEGE FLES HALFVOL VANUIT HAAR BOKAAL

Shell: Een duivelskunstenaar!

DSM: Maar wat is nu L.L.L.?

Mac: (OPENBAART HET RAADSEL) De Lage Lonen Landen.
U kent ze toch van kranten, radio en TV. De mensen

daar, die smeken u met bedelende handen, ze zijn er met een schepje rijst tevree.

EEN DRIETAL DOET EEN RONDEDANS VAN VREUGDE, KRETEN ZOALS "WAUW!", "HET EI VAN COLUMBUS!", "EENVOUDIG EN TOCH LEUK", ETC.

Hoogovens: Ho, ho, ik ben ook een voorstander van meer profijt. Maar hoe raak je in Europa al dat dure werkvolk kwijt?

Mac: Simple com bonjour, heel simpel dus, zie hier ik stop die arbeiders gewoon in dit papier.

ALLEN ZIEN GESPANNEN EN VERWACHTINGSVOL TOE, TERWIJL MAC ENKELE VAN DE EERDER GEBRUIKTE PAPIEREN POPPETJES, IN EEN ZOJUIST VAN EEN KRANT GEDRAAIDE PUNTZAK STOPT.

Mac: Moeders, ogen open, luister naar mijn goede raad. Niet week zijn, en geen tijd verknoeien. Zonder pardon af laten vloeien.

MAC KNIPT IN DE PUNTZAK, WAARONDER HIJ EEN GLAS HEEFT GEZET. RODE VLOEISTOF VULT HET GLAS, VIA EEN LISTIG IN DE PUNTZAK GEWIKKELD KONDOOM. HIJ HEFT HET GLAS.

Mac: Proost op uw gezondheid!

ZE PROEVEN VERRUKT

Unilever: Een wijn van prima fabrikaat.

Philips: Alle Jezus, Mac, jij kan er wat van!

DSM: En dat bouquet.

Shell: Zo fruitig ook, ik lust hier wel een vat van.

Hoogovens: (DENKT WEER EENS DIEP NA) Ja maar luister es, als je zoiets doet. Staat de bond en vooral de bedrijfsledengroep, voor je het weet te protesteren op de stoep.

Unilever: De adder onder het gras.

Shell: Als ik het niet wist.

Philips: Het was te mooi om waar te zijn.

Allen: Toe Mac verzin een list.

Mac: Om de bonden klein te krijgen, heeft u wel wat akteer-talent. Maar hebt geen plankenkoorts, ik zorg dat u uw zaakjes kent!
(RICHT ZICH TOT PHILIPS) U wilt dus mensen kwijt?

Unilever: Ja, met die afvloeitruuk.

AKZO: Leer het mij, want mijn problemen zijn het grootst!

Mac: (STRENGE REGISSEUR) Hoeveel?

Philips: Nou 6.000, als het kan? (SCHUCHTER, HOOPVOL)

Mac: Totaal verkeerd gebracht, daar deugt geen snars van. Om te komen tot je doel, (REGISSEERT) zijn op zijn minst twee dingen nodig: paniek zaaien en een grote smoel. Let op; (SPEELT MEER DAN UITVOERIG TONEEL) Aaaai!!! Ik moet 20.000 man ontslaan, de crisis grijpt me naar de keel. Als ik niet hard ben gaat heel ons bedrijf eraan! (TOT ZIJN LEERLINGEN) Flink overdrijven dus, want dat is pas toneel! En heb je geen talent, één troost voor later, dan kan je nog altijd je brood verdienen bij 'Proloog' of 'Sater'.

PHAUSD; ZE SPELEN ALLE DE VOORGEDANE SCÈNE NA DE EEN NOG MELODRAMATIES POTSIERLIJKER DAN DE ANDER, TEGELIJKERTIJD.

DSM: (DE SNUGGERSTE) Geweldig! Doen we het op die manier, gaat de bond plat, met zekerheid. En maken wij nog goede sier, als voorvechters van de werkgelegenheid.

ZE SCHATEREN EN SLAAN ZICHZELF OP DE KNIËN

Mac: Een pluim! U gaat zeer snel met mijn gedachten mee.

Philips: Verrekte amusant zeg!

Unilever: Ik verheug me al op les twee.

Mac: Die komt er aan, hoor toe. Want karig is mijn tijd. Ik kan voor een half miljoen maar even blijven, hoezeer het mij ook spijt. Wie hier heel slim is, kan van mij tenslotte leren, om van de staat te profiteren.

Allen: (DOOR ELKAAR)
Ja!
Ik!
Nee ik!
Vertel het mij!
Hè toe?

Mac: (OP FLUISTERTOON) Als u uw arbeiders als gekken produceren laat, raken de magazijnen volgestouwd. Dan gaat u, denk aan het akteren (NEEMT EEN DRAMATIESE HOUDING AAN) naar de staat, bij wie u het volgende betoog houdt. (SPEELT VOOR, KUCHEND ALS EEN TERINGLIJDER)

Ik zit in nood, geef mij verkorting van de werktijd
op kosten van de overheid?
ZE IMITEREN Dit maakt u tot de grootste.....
(VRAGEND, ER KOMT GEEN ANTWOORD)
profiteurs..... van de ???
(WEER GEEN ANTWOORD, ZEGT VOOR ALS EEN SCHOOLJUF)
so-cia-le-voor-zie-ning-en!!!

Unilever: Dat klinkt als hemelse muziek,
ik zou wel willen zingen.

(DANST WAPPEREND ALS EEN NIET PROFESSIONELE ZWANENMEER-ZWAAN OVER DE BÜHNE)

Hoogovens: Unilever, stop die flauwekul. Mac kunnen we nóg
verder gaan?

Mac: Ja zeker wel! Als u wilt leren hoe de allergrootste
slag toeslaan, leen mij dan het oor.
Wees uitgekookt en druk de nullijn door!

Allen: De nullijn?

Mac: De NULLIJN.
Wat de nullijn zeggen wil, dat zal ik u verklaren.
Het betekent dat de arbeiders er voor een aantal
jaren, niks, nul op vooruitgaan. Dus geen enkele
loonsverhoging krijgen. Maar wel meer produceren, dus
wat doen uw winsten?

Allen: Stijgen!

Akzo: Toch blijf ik zitten met één vraag.
Ik ben bloedgeil, ik wil er tegen aan, heel graag.
Maar hoe verkoop je nou zoiets voor krant, TV en
radio.
Met welk argument handhaaf je een fatsoenlijk imago?

Hoogovens: Haal je geen zorgen in je kop.
Mac the Knife lost alles voor ons op.
Hij doet het graag!
Mac geef ons antwoord op die vraag?

MAC IS INTUSSEN VERDWENEN, KRETEN VAN SCHRIK EN TELEURSTELLING

DSM: Hij is weg!

Unilever: Zijn tijd was om!

Philips: Wat doen we nou!

Shell: Kijk hier! Hij liet een briefje achter.
(LEEST) "Schudt de argumenten uit je mouw".

ZE KIJKEN ELKAAR VERBAASD AAN, BEGINNEN IN HUN MOUW TE KIJKEN EN TREKKEN UIT HUN MOUW
KLEURIGE SJAALTJES DIE AAN BEIDE ZIJDEN BEDRUKT ZIJN MET TEKSTEN. TERWIJL ZE HOE LANGER
HOE ENTHOUSIASTER DE TEKSTEN VOORLEZEN, HOUDEN ZE DEZE NAAR HET PUBLIEK GEKEERD.
DE TEKSTEN:

*Philips: Het is toevallig krisis.
 Pompen of verzuipen, trekken wij saam de buikriem aan*

*Akzo: Laat ons bij elkander kruipen.
 Verbeter please.*

*Unilever: Het winstklimaat.
 Voor alles naar de bliksem gaat.*

*Shell: Samen streven
 Samen vasten*

*DSM: Draagt daarom onze lasten
 (KRETEN VAN SCHRIK, DSM DRAAIT HAAR DOEK OM)
 Elkanders lasten!!*

DSM: Goed gevonden.

Philips: Geniaal, ongehoord.

Shell: Bazuin dit rond en zeg het voort.

Hoogovens: Overal in heel het land.

Unilever: Dit wordt een advertentie in de krant.

*Akzo: Laat mij het zijn die uitprobeert
 wat Mac the Knife ons heeft geleerd
 laat mij voorop, ik voel me sterk
 ik test de mogelijkheden uit
 en doe voor u het vuile werk
 Beloof me jullie steun, akkoord?*

Allen: Akkoord!

ZE NEMEN EEN SCHILDERACHTIGE, STRIJDVAARDIGE HOUDING AAN, EN ZINGEN MET AKZO ALS
SOLISTE:

*Onze alomtegenwoordigheid
Is een onontkoombaar feit
Ik trek ten strijde nu vriendinnen
De krachtmeting kan gaan beginnen
Onze klub de PHAUSD staat pal
Voor 't heil der multinational*

De eerste slachtoffers; Afvaljeugd!

DISCOBAR, HARDE MUZIEK, HET WEINIGE LICHT IS GEKLEURD. JOKE DE DOCHTER, VAN WILLEM SCHUURMAN, EN PETRA DANSEN. PAUL EN JOS STAAN BIJ EEN IMAGINAIRE FLIPPERKAST, ARIE, MIEKE, EN LIES ZIJN AAN DE BAR. IN DE LOOP VAN DE SCÈNE KOMT ELK VAN DE SPELERS NAAR VOREN, OM ZICH IN ENKELE WOORDEN VOOR TE STELLEN AAN HET PUBLIEK.

Paul: (ROEPT NAAR MIEKE DIE HIJ KONSEKWENT JUUL NOEMT)
Twee pils! (GAAT NAAR DE MIKROFOON)
Ik ben Paul, 'k ben werkloos. Wat ik niet kan kopen,
krijg ik wel op een andere manier.
'k Ben een meidenjager.

Mieke: Kom ze maar halen, ik ben je dienstmeid niet.

JOS GAAT NAAR JOKE EN DANST MET HAAR. PETRA STAAT ALLEEN EN GAAT NAAR DE MIKROFOON.

Petra: Ik ben Petra. Ik ben net van de MAVO, 'k ben nu
thuis, Ik ben ijdel en lui. Ik wil graag zangeres
worden.
(ZE GAAT NAAR DE BAR OMDAT PAUL DAAR STAAT, TEGEN LIES)
Mooie laarzen heb ik gezien zeg. Zulke hakken,
f 99,75, dat kan ik toch niet betalen.
(TOT PAUL) Dansen Paul?

PAUL BEKIJKT HAAR VAN TOP TOT TEEN EN DRAAIT ZICH OM

Paul: Nog een pils Juul.

Arie: Zullen wij Petra?

Petra: Nee, 'k heb geen zin.

ARIE NAAR MIKROFOONFOON

Arie: Ik ben Arie. 'k Ben net werkloos. Ik..... (MAAKT GEBAAR VAN
GAPPEN) Ik heb het buskruit niet uitgevonden.

Paul: (VLIEGT OPEENS OP JOKE EN JOS AF) Nou is het genoeg,
ophoepelen. (ZE VECHTEN EVEN)

JOS GAAT NAAR DE MIKROFOON, PAUL DANST MET JOKE

Jos: Ik ben Jos. Ze vinden me hier een slijmerd, een
stiekemerd. Niet te vertrouwen. Ik pak die meid van
Paul wel eens. (LOOPT NAAR DE FLIPPERKAST)

Arie: Hé Paul kijk es, ik heb er al vijf. Hoeveel heb jij er? (TOONT AANSTEKERS)

Paul: Sukkel da's klein grut, brengt niks op. Daar hou ik me niet mee bezig. Jos ga je straks mee?

Jos: (IS HET VOORAFGAANDE NOG NIET VERGETEN) 'k Zal zien.

PAUL GAAT NAAR JOS, PAKT EEN PLATTEGROND EN LEGT IETS UIT. JOKE GAAT NAAR DE MIKROFOON.

Joke: Ik ben Joke Schuurman. De dochter van mijn vader. Dat is al erg genoeg, 'k zeg toch niks.
(JOKE GAAT BIJ PAUL EN JOS STAAN)

Lies: Wat een aanstelster! Die leeft met haar ogen dicht en laat zich maar pakken. (GAAT NAAR DE MIKROFOON)
Ik ben Lies, ik wil met de mensen praten. Ik zou iets willen doen, waar je wat aan hebt.
Hé Arie, heb je al werk?

Arie: Werk? (ZINGT:)
Ik heb vijf jaar gewerkt
Heipalen inslaan
Vijf jaar gewerkt voor dezelfde baas
Ik heb vijf jaar gewerkt
Acht uur per dag
Vijf jaar gewerkt voor dezelfde baas
Ik heb vijf jaar gewerkt
Minimumloon
Vijf jaar gewerkt voor dezelfde baas
Toen hoefden er geen heipalen meer ingeslagen
Saluut Arie zoek het maar uit
De palen staan erin en jij vliegt er uit!

DE LAATSTE TWEE REGELS, DIE ENKELE MALEN HERHAALD WORDEN, WORDEN DOOR LIES, MIEKE, PETRA EN JOKE MEEGEZONGEN. PAUL EN JOS KIJKEN SCHAMPER TOE

Lies: Heb je al een WW-aanvraag gedaan? Dat moet je direkt doe, als je ontslagen bent.

Arie: Weet ik hoe dat zit, dat lukt toch niet meer.

Lies: Nou ik ben ook ontslagen. Ik weet er alles van. Op mijn veertiende begon ik al te werken in het zwembad, daarna bij de AH, vier jaar aan de kassa.
Dan bij de CEPRO op de zakken-naaierij. Daar werd ik ontslagen, omdat vrouwen lastig zijn, en zo zwanger.
Maar ik heb nu een uitkering.

Mieke: Ze kreeg eerst niets, want ze woonde samen. Maar ze had wel recht op een uitkering. (GAAT NAAR DE MIKROFOON)
Ik ben Mieke. Ik werk hier. Ik vind het belangrijk, dat er meer gedaan wordt voor al die werkloze jongeren. Ik kan goed met ze opschieten.

Lies: Ik ben naar de 'Werkgroep Jeugdwerkloosheid' gegaan. Mieke zit erin en ik nou ook. Al die uitkeringen, om daar uit wijs te worden, daar heb je hulp voor nodig. (TOT ARIE) Eerst moet je naar het Arbeidsburo. Daar vragen ze: "Ben je ontslagen?".

Arie: Ja

Mieke: Waarom?

Petra: Omdat het zo'n felle, snelle kerel is.

Arie: Er was geen werk meer.

Lies: Dan moet je protesteren tegen je ontslag.

Arie: Hoezo, wat valt er te protesteren?

Mieke: (PAKT BOEKJE VAN 'N JONGERENBOND)
Hier heb je een boekje. Daar staat alles in wat je moet doen. Je moet een brief schrijven. Kijk maar bij de P van protest.

Arie: Wat moet ik verder doen voor een uitkering?

Lies: Dan moet je naar het GAK.

ONDERTUSSEN ZIJN PAUL EN JOS ERBIJ GEKOMEN. ZE ZIEN EEN GOEDE GELEGENHEID OM HUN AGRESSIE AF TE REAGEREN. IN HET VOLGENDE GEDEELTE HALEN ZE ARIE DOOR DE MANGEL, ZE GOOIEN HEM HEEN EN WEER, KNIJPEN HEM IN DE WANGEN, STOMPEN HEM IN DE MAAG EN GAAN OP HEM ZITTEN. ALLES KWASI VRIENDSCHAPPELIJK MAAR BUITENGEWOON PIJNLIJK. STEEDS ALS LIES ARIE IN BESCHERMING WIL NEMEN, WORDT ZE OP EEN AFSTAND GEHOUDEN DOOR JOS, DIE ZIJN 'STALEN VINGERS' TUSSEN HAAR RIBBEN STEEKT.

Paul: Ja jongen, kom jij maar eens bij het GAK. Zeg is, heb jij je arbeidskaart?

Arie: Arbeidskaart?

Jos: (TREKT ARIE NAAR ZICH TOE) Kom jij maar eens naar de gemeente. Hier jongen, je ziet er wel als zestien uit, hier heb jij je arbeidskaart. En ga nou maar door naar het Arbeidsburo. (DUWT HEM NAAR PAUL)

Arie: Laat me met rust. Ik wil alleen wat uitleg en niet jullie gezeik.

Lies: Hou op!

Paul: Oké, (SERIEUS) was toch maar een grapje.
Nee Arie, echt, we leggen het je uit, hè Juul.
Arie kom maar weer bij mij op het Arbeidsburo.

Mieke: Je moet die jongen niet pesten!

Paul: We pesten hem niet, we leggen het hem uit.
Luister eens Arie, jij hebt een reuze toekomst voor
je met jouw rustige uiterlijk.
Wat zou jij denken van een baan als;
- *Extra klinisch fysiotherapeut in Wassenaar?*
- *Of hooggekwalificeerde administratietechnicus in
Schin op Geul?*
- *Of hygiënofiel bij het achterwerk van Dow Chemical
in Terneuzen?*

Lies: Blijf met je poten van hem af. Je denkt zeker dat je
Tarzan bent.

Paul: - *Of acht-dubbel gevouwen vormingswerker voor
geflipte werkende jongeren?*

JOS HEEFT HET BOEKJE, DAT ARIE VAN MIEKE HEEFT GEKREGEN, UIT DIENS ACHTERZAK GEHAALD.

Jos: Luister eens hier baas. Hier heb ik zijn stamkaartje:
"Arie / betonwerker / is sloom en slap /
heeft gejat / is onvergetelijk".

En hier de stamkaartjes van zijn vrienden:
"Petra / stomme trut /
stinkt een uur in de wind naar goedkope parfum"!

"Lies / ouwehoer / weet altijd alles beter"!

"Mieke / is zo dol op werkende jongeren /
wil zich overal mee bemoeien"!

Mieke: Jullie zijn een stelletje etters, jullie hebben niet
het minste benul van wat ze met jullie uithalen.
Jullie hebben niet eens een perspectief.

Jos: Ach trut, hou die dure woorden voor je slaapkamer,
daar ben je toch alleen.

Mieke: Dat soort opmerkingen zijn nou tiepies voor jullie.
Alles van je afzetten. Jullie weigeren om na te
denken. Jullie worden genaaid terwijl je er bij
staat. Jullie worden bestolen, vertrapt, behandeld
als straathonden.....

Jos: Wij worden genaaid, en jij moet je met je eigen zaken bemoeien.

Paul: Hoor je dat Arie, je wordt genaaid!
Heb je dat wel eens meegemaakt, lekker neuken?

Jos: Je wordt genaaid in de RWW, in de WWV, in de WAO en in de AOW. En als je dan alles gehad hebt, dan kan je naar de Sociale Dienst, naar de bijstand, naar de steun. Arie heb je alles bij je?

JOS EN PAUL OM BEURTEN, TERWIJL ZE BOVENOP ARIE ZITTEN EN ZICH MET KRACHT OP HEM LATEN VALLEN.

Paspoort / Trouwboekje / Geldige GAB-kaart /
Bewijs van laatste werkgever / Ontslagbewijs /
Laatste loonstrookje / Ziekenfondskaart /
Bewijs dat je WW verlopen is!

Arie heb je alles bij je?

LIES PROBEERT NOG EEN KEER TUSSENBEIDE TE KOMEN, JOS JAAGT HAAR OP DE BEKENDE WIJZE WEG. TOT ARIE

Jos: Wat is er nou jongen? (BEGINT HEM DE DEUR UIT TE SLAAN)
Flikker toch op man.

Paul: Naar de 'Werkgroep Jeugdwerkloosheid', lekker boetseren!

Joke: Lulletjes draaien!

ARIE VLUCHT WEG GEVOLGD DOOR LIES EN PETRA.

PAUL, JOS EN JOKE GAAN IN EEN HOEKJE ZACHT ZITTEN PRATEN. PAUL TOONT DE INHOUD VAN ZIJN TAS; BREEKIJZER ETC.

Mieke: Morgen hebben ze weer horloges of weet ik veel. Die verpatsen ze voor een paar centen bij een of andere tweedehands-handelaar.
Ze hebben het mij niet verteld hoor.....

Paul: Dag Juul, we gaan naar bed, ga je mee?

PAUL, JOS EN JOKE AF

Mieke: Maar ik weet het en kan er niets tegen doen. Het is de totaalsituatie. Officieel zijn er zo'n 80.000 werkloze jongeren, maar het zijn er veel meer. Er zijn er duizenden die zich niet laten inschrijven, ik ken er tientallen hier in de stad.
Boks daar maar eens tegenop. Overal wordt er op ze

gespuwd, ze worden bekeken als schorem.
Landlopers op de arbeidsmarkt, zei een beroemde
professor. En juist zij worden overal buitengehouden,
zelfs buiten de bond, godverdomme. Als werkloze
kunnen ze geen lid worden. Kijk dat is zo grenzeloos
onrechtvaardig. Want dan blijven ze versnipperd, dan
blijven ze waar ze zitten. Vroeg of laat komen ze in
de gevangenis, of in een tehuis. Ze moeten er tegen
vechten, hard, keihard!!

MIEKE AF.

EEN VAN DE PODIA WORDT RECHTOP GEZET BIJ WIJZE VAN MUUR. OP DE GELUIDSBAND
STRAATGELUIDEN, GELUID VAN RINKELEND GLAS, EEN HOND SLAAT AAN, SIRENE VAN EEN
AANRIJDENDE POLITIEWAGEN. PAUL, JOS EN JOKE KOMEN OPPEREND EN WILLEN WEGVLUCHTEN OVER DE
MUUR. PAUL SPRINGT EROVER, JOS EVENEENS. MAAR JOKE BLIJFT HALVERWEGE STEKEN. OP DAT
MOMENT FLOEPT ER EEN SCHIJNWERPER AAN, DIE HET TONEEL BEGINT AF TE ZOEKEN. JOKE LAAT
ZICH WEER TERUGVALLEN EN PROBEERT DE SCHIJNWERPER TE ONTDUIKEN, TEVERGEEFS. MET DE RUG
TEGEN DE MUUR STAAT ZE IN DE LICHTCIRKEL.

DONKER.

**Waarin een wonderbaarlijke gedaanteverwisseling
plaats vindt.....**

**En waarin na veel gehol en gedraaf een voet tussen
de deur blijft staan.**

DE VIER PODIA ZIJN AANEEN GESCHOVEN EN VORMEN EEN LANGWERPIG PLANKIER. DIT PLANKIER WORDT IN DRIEËN VERDEELD DOOR TWEE DEUREN, DIE IN DE PODIA VERZINKEN. OP DE LINKERDEUR HET BORDJE "STAAT" EN OP DE RECHTERDEUR, NAAST HET EMBLEEM VAN DEZE FIRMA OOK DE NAAM "AKZO". DE LINKERKANT, VANUIT HET PUBLIEK GEZIEN, STELT DUS HET MINISTERIE VOOR, VAN WAARUIT STRAKS 'LUBBERS' EN 'BOERSMA' ZULLEN OPEREREN. DE RECHTERKANT IS HET HOOFDKWARTIER VAN AKZO EN HAAR DOCHTER ENKA. HET MIDDENGEGEDELTE ZAL, BEHALVE VOOR HET HEEN EN WEER LOPEN, HET LOBBYEN EN HET KONKELFOEZEN IN DE WANDELGANGEN, OOK WORDEN GEBRUIKT DOOR DE VAKBONDS-FUNKTIONARISSEN 'JAN DE JONG' EN 'CHARLES LEVINSON', VOORAL WANNEER ZIJ TIJDENS LEDENVERGADERINGEN DE MENIGTE TOESPREKEN. VOOR HET LANGGEREKT PODIUM SNELT EEN IN EEN RUIME REGENJAS GEHULDE TV-JOURNALIST, VAN 'HIER NAAR NU', ACHTER HET NIEUWS AAN

Journalist: Beste kijkers, iedereen weet het, iedereen beleeft het. De crisis slaat toe! In een Europa worstelen werkgevers, vakbonden en ministers met de gevolgen van de crisis.
Ook in Nederland hangt er wat in de lucht. En daarom, om u op de hoogte te houden, zijn wij op bezoek bij Nederlands beruchtste multinational; de Akzo.

AKZO EN ENKA MET GROTE KIST OP, ZE HIJGEN EN PUFFEN VAN HET GEWICHT. OP DE KIST IS GESCHILDERD: "EXTRA WINST f 2.800.000"

Journalist: We bevinden ons op dit ogenblik voor het ENKA-gebouw en wie zien we daar; Moeder Akzo met haar dochter Pippi Glanskous.
Moeder Akzo wat zijn uw plannen met Glanskous?
Hoeveel ontslagen zullen er vallen? En waar?
In hoeverre verwacht u steun van de overheid?
Wat is uw houding tegenover de bonden?

Akzo: Wij hebben het moeilijk!
(AKZO MAAKT EEN LANGE NEUS NAAR DE JOURNALIST EN SLAAT DE DEUR DICHT)

Journalist: Wat gebeurt er achter die deur? Wat was de betekenis van die koffer? Wij zullen er trachten achter te komen voor uw informatie.

RECHTER GEDEELTE BIJ AKZO

Akzo: Pippi Glanskous, dochterlief ik heb grootse plannen met jou. Kruip in deze wonderlijke multinationale kist.

ENKA STAPT IN DE KIST

Enka: Oh mams, wat is het daar duister!

Akzo: Het duister is ons element, liefste kind. In zaken is duisternis een garantie voor de winst.

AKZO GOOIT HET DEKSEL DICHT EN WIPT OP DE KIST. ZE TILT HAAR ROKKEN OP EN WIJST NAAR HET OPSCHRIFT.

Akzo: Twee miljard achthonderd miljoen
Sinds 1969 is dat de winst van onze trust.
Maar in Europa valt er steeds minder te rapen.
De bonden beletten ons te schrapen.
Dus laat ikzelf mijn eigen dochter nu verdwijnen.
Om ze elders in een nieuwe gedaante opnieuw te doen verschijnen.

EN OPENT TRIOMFANTELIJK HET DEKSEL
ENKA VERSCHIJNT UIT DE KIST MET EEN HOED VOL FRUIT.

Enka: Waar ben ik? Ik ken nie mezelf nie.

Akzo: In Zuid-Afrika.

Enka: Oh, ik ben bang, misschien kom er die putsch, en die revolutie kan kom!

Akzo: Stom jong, dat is Zuid-Amerika!
Nou ja, 't is duidelijk dat je maar een aangenomen dochter bent! Zuid-Afrika schat!
Gehoorzame negers, sterke legers.
Hongerloontjes, die nikkers doppen onze boontjes.
Goedkope overuren, en dat kan nog jaren duren.
De Apartheid schept een ideaal klimaat.
Voor het maken van winst en baat.
En geen bonden!
Die derde-wereld-landen zijn nog ongeschonden.
En slaat voor sociale revolutie soms het uur.
Dan hebben wij altijd nog de militaire diktatuur!

Enka: (ZINGT)
Oh mams, ik wil nie huil nie
Ik wil nie treur nie
Ik wil heel snel naar die suikerbossies toe.

Akzo: Effe geduld dochterlief, het is nog maar een plan.
Eerst moet ik jou in Nederland soepeltjes sluiten.

ZE SLAAT MET DONDEREND GEWELD DE KIST DICHT

Akzo: Om met hetzelfde geld die nikkers uit te kunnen buiten.

ZE SPREEKT TOT DE GESLOTEN KIST

Akzo: Daar gaat ie kindlief, houd je ziek!
Dat schept een situatie van paniek,
En voor mij de mogelijkheid van een kleine
profitering van de staat en de regering.

VANUIT HAAR MEER DAN FORSE BORSTEN TOVERT ZIJ EEN WALKIE-TALKIE TEVOORSCHIJN. TERWIJL ZE EEN TOET - TOET OF POET - POET GELUID PRODUCEERT, KOMEN DE IN ROKKOSTUUM GEHULDE, MET EEN MINISTERSTEEK, BOERSMA EN LUBBERS OP. BEIDE HEBBEN EVENEENS EEN WALKIE-TALKIE IN DE HAND EN ANTWOORDEN PUT - PUT - PUT ETC. WANNEER ZIJ OP HET MINISTERIE ZIJN AANGEKOMEN.

Lubbers: Met Lubbers.

Boersma: Met Boersma.

Beiden: Met de regering.

Akzo: (ZOETGEVOOISD)
Met Akzo, ogenblikje, ik verbind u door.
(MET EIGEN STEM)
Help!!! Mijn dochter verzuipt!!!

Journalist: Winst bij Enka van 380 miljoen gulden in de eerste trimesters van 1974, naar een verlies van 113 miljoen gulden in het laatste trimester van 1974. Volgens het McKinsey-rapport kunnen alleen ontslagen en sluiting van dochterbedrijven de situatie redden.
Bij de produktie-arbeiders over heel Europa, 3.155 ontslagen! Waarvan 1.355 in Nederland!!
Bij het dienstenpersoneel, 2.500 tot 3.500 ontslagen!!

Boersma: Dat gaat geld kosten!

Lubbers: Als het ons baantje maar niet kost! Één ding moeten we in de gaten houden, er mag geen stront van de vakbonden komen. Heb je de schatkist bij je?

BOERSMA GRIJPT HET KOFFERTJE VAN DE DERDE DINSDAG IN SEPTEMBER

Boersma: Heb ik bij me. Ik heb alleen de defensie-uitgaven opzij gelegd.

Lubbers: Wat schiet er dan nog over?

Boersma: Ach voldoende; Sociale Voorzieningen, Onderwijs, Welzijnswerk en Cultuur!

Lubbers: Dan hebben we genoeg. Er op af!
(ZE GAAN DE DEUR UIT, LUBBERS KLOPT BIJ AKZO AAN)

Journalist: Minister Boersma, wat zijn uw eerste reacties op deze panieksituatie?

Boersma: (PERSGEIL)
Ik zie helemaal geen reden tot paniek. We moeten realistisch zijn. Wij zijn niet van zins kwistig om te springen met de staatskas. Ik denk dat er eerst een grondig overleg moet komen.

Lubbers: Kom aan Jaap, geen geouwehoer.

Boersma: U moet me helaas verontschuldigen, maar ik kan u wel verklappen.....

Lubbers: Niks verklappen. Meekomen!

Boersma: Ik kan u helaas niets verklappen, er zal eerst een duidelijk overzicht moeten komen.

BOERSMA EN LUBBERS BIJ AKZO EN ENKA. AKZO HEEFT HAAR DOCHTER UIT DE KIST GEHOLPEN. SAMEN LUISTEREN ZE SINDSDIEN AAN DE DEUR. UIT HAAR HANDTAS HEEFT AKZO EEN GROTE ZAKDOEK TE VOORSCHIJN GEHAALD. LUBBERS KLOPT DRIEMAAL AAN DE DEUR. NA ELKE KLOP DIRIGEERT MOEDER AKZO HAAR DOCHTER PIPPI EN ZICHZELF TOT EEN HARMONIEUZE KLAAGZANG. BIJ DE DERDE EN MEEST VOORZICHTIGE KLOP VAN LUBBERS, ROEPEN ZE: "BINNEN". ZODRA DE DEUR OPEN GAAT, LIGT PIPPI LANGUIT TE KWIJNEN OP DE KIST. MOEDER AKZO WEENT LUID EN DUIDELIJK, HAAR GELAAT HALF VERBERGEND IN DE ZAKDOEK. DE ANDERE HELFT VAN HAAR GEZICHT GEBRUIKT ZE, OM TE ZIEN HOE DE MINISTERS REAGEREN. ALGEMENE STERFHUISFEER, TERWIJL LUBBERS EN BOERSMA BEHOEDZAAM DE SPONDE NADEREN.

Lubbers: (FLUISTEREND)
Welke ziekte heeft ze?

AKZO VOERT HAAR GESNIK TOT DRAMATIESE HOOGTEPUNTEN OP, PIPPI DOET DAPPER MEE

Akzo: Haar vezels zijn uitgeput
Haar winstklieren werken niet meer
Ze heeft een verzakking van de marktpositie
Haar loondruk is te hoog.

Lubbers: Produceert ze nog?

Akzo: Veel te veel
Haar magazijnen zijn gezwollen!
En nu liggen haar arbeiders, haar op de maag.

IN STILTE GEBEURT HET ONDERZOEK DOOR LUBBERS EN BOERSMA; LUISTEREN, TASTEN ENZ.....
TERWIJL AKZO EN ENKA BEGERIG IN HET GEOPENDE STAATSKOFFERTJE GLUREN, VAN WAARUIT BOERSMA EN LUBBERS REEDS TWEE RUBBER HANDSCHOENEN HEBBEN GEHAALD VOOR HUN ONDERZOEK.

Lubbers: Geef me de staatskas.
(HAALT GROOT FORMAAT FLITSSPUIT ERUIT)
Dit zal haar wel opkikkeren. Hier heb je een miljeubijdrage; hiermee krijg je een verlichting van de onkosten om het milieu schoon te houden, dus geen gemor meer van omwonenden.

ENKA KREUNT ZACHTJES

Boersma: En hier een ontwikkelingssubsidie, (HEEFT DE SPUIT VAN LUBBERS OVERGENOMEN) hiermee kan je nieuwe producten ontwikkelen op onze kosten.

ENKA KREUNT, LUBBERS GEEFT HAAR EEN PIL

Lubbers: Met deze pil krijg je het aardgas voor vijf cent, terwijl de gewone gebruiker er twintig voor moet betalen.

Boersma: (MET SPUIT) Hier nog een investeringspremie. Met dit middeltje, zal je nieuwe bedrijven kunnen vestigen, en krijg je vrijstelling van belastingen voor die nieuwe bedrijven.

Lubbers: En dit is een belastingteruggave; hiermee wordt je verlies van 113 miljoen in het vierde kwartaal van 1974, omgezet in één miljoen winst.

Boersma: Hoe voel jij je nu Enka?

ENKA KREUNT WEL WAT ZIELIG

Boersma: Ik geloof dat het al wat betert.

Akzo: Nee. Vroéger hielpen die lapmiddelen wel, maar nu is het krisis. Er is eigenlijk maar één geneesmiddel ter wereld; dat is de lage-lonen-spuut.
(ONSCHULDIG) Hebben jullie die soms bij je?

Boersma: Nee. Die is hier niet te krijgen. Daar gaan de vakbonden dwars voor liggen, en dan valt de regering. Dat nooit.

AKZO EN ENKA ZETTEN HET OP EEN GRUWELIJK BLÈREN

Lubbers: Nou Jaap, niet zo snel. Ik heb hier nog de nullijn-spuut. Een prima injectie, lijkt erg op de lage-lonen-spuut. Is eigenlijk..... enfin, een soort..... En de bonden zijn er niet tegen.
(HAALT EEN KLEIN SPUITJE UIT ZIJN BINNENZAK)

ENKA KOMT KLAAR MET DE NULLIJS-SPUIT

Boersma: (TEGEN LUBBERS) Dat heeft wel een boel spuitjes gekost, maar ze is nu toch rustig ingeslapen.

Lubbers: Komaan Jaap, we hebben ons best gedaan. Nu snel naar de andere partij, die moet in slaap geluld worden!
(BEIDEN AF)

AKZO TIKT PIPPI GUITIG OP DE BIL EN VERKLAART AAN HET PUBLIEK

Akzo: Oké, is nooit weg, maar genezen doet het niet.
Dat zullen jullie nog wel merken.

DE JOURNALIST SCHIET BEIDE MINISTERS AAN

Journalist: Een korte persverklaring?

AKZO EN ENKA ZITTEN INTUSSEN BEIDE TRIOMFEREND OP DE KIST, EN ZINGEN EEN OPERETTEDUET WAARTUSSEN DOOR DE MINISTERS IN HETZELFDE RITME HUN COMMENTAAR AAN DE JOURNALIST GEVEN

Akzo: Wat is het toch gemakkelijk.

Boersma: De situatie is moeilijk.

Enka: Wat zijn ze toch slap.

Lubbers: Het was een keihard gesprek.

Enka: Ik voel me kiplekker.

Boersma: Het Enka-bedrijf is doodziek.

Akzo: Ze gooien met geld.

Lubbers: Wij gooien niet met geld.

Enka: Om ons te behouden.

Boersma: Wij willen werkgelegenheid, kost wat kost.

Akzo en Enka: En dat kost wat, kost wat!

Boersma: Behouden.

Akzo: Maar wij niet, wij willen snel naar die suikerbossies toe!

OP KOMEN NU DE VAKBONDSBONZEN; JAN DE JONG EN CHARLES LEVINSON. DE LAATSTE GEKLEED IN EEN SCHREEUWKLEURIG RUIM KOLBERT MET VIERKANTE SCHOUDERS, AAN DE VOETEN MAAT 45 INSTAPSCHOENEN. ZIJ POSTEREN ZICH OP HET MIDDENDEEL VAN HET PODIUM, VANWAAR ZE NOG ALLE KANTEN UIT KUNNEN. WILLEM SCHUURMAN KOMT ERVOOR ZITTEN, OP DE BEGANE GROND, OP HET TONEEL DUS. NUCHTER ALS HIJ IS, PROBEERT HIJ ER AF EN TOE TUSSEN TE KOMEN, UITERAARD ZONDER RESULTAAT.

Levinson: Comrades, action is the word! Action all over the world!

De Jong: Kameraden, aktie is het woord. Aktie heel over de wereld!

Journalist: Wij bevinden ons nu op een kaderleden-vergadering van de Industriebond NVV. Het gaat er heet aan toe. De man die u zo even in het Engels hoorde spreken, is Charles Levinson van de Internationale Chemie-bond. Naast hem staat de bekende Jan de Jong van de Industriebond NVV, die de Akzo-zaak in Nederland in handen heeft.

Levinson: We shall take these Akzo guys.....

De Jong: Wij zullen deze Akzo jongens nemen...

Levinson: And make them weak as ice cream.

De Jong: En maken ze week als een ijskootje.

Levinson: We shall now talk to Akzo.....

De Jong: We zullen spreken tot Akzo...

Levinson: You just wait and see!

De Jong: Jullie juist wachten en zien.

Schuurman: Ja maar, luister 'ns.....

Levinson: Keep cool boy.

De Jong: Hou je koel Willem.
Jullie pauzeren even, kopje koffie drinken, terwijl wij onderhandelen.

LEVINSON EN JAN DE JONG DRUKKEN ELKAAR DE HAND EN BEVRIEZEN

Journalist: Wat wilde u eigenlijk zeggen meneer Schuurman?

Schuurman: Nou ja, ik weet het niet, maar kijk, ik vraag me toch af. Nou schieten die makkers van de vakbond plotseling in aktie, terwijl de zaak al zes maanden speelt. Nou gaan ze geweldig in aktie voor de werkgelegenheid bij Akzo. Ik zou zeggen prima! Maar ondertussen gaan ze in de CAO-onderhandelingen akkoord met de nullijn. Kijk daar kan ik niet bij. Hier de lonen willen behouden en in de landelijke onderhandelingen door de knieën gaan. Nou ja, ik zal maar wait en see, hè.

SCHUURMAN GAAT ZITTEN, LEVINSON EN DE JONG BIJ ENKA

Levinson: Come on Jan, no schrik!

JAN DE JONG VERTAALT GEDACHTELOOS, REALISEERT ZICH DAN BIBBEREND WAT ER VAN HEM VERLANGD WORDT

De Jong; Kom aan Jan, geen schrik!
Ja maar zeg, ik ben maar een gewone volksjongen hoor!

Levinson: Just dèrom.

JAN DE JONG KLOPT EERST ZACHT AAN, DAN LUIDER. AKZO EN ENKA ONTWAKEN UIT HUN SLOTHOUDING VAN DE VORIGE SCÈNE

Enka: Wie daar?

De Jong: Jan de Jong

Enka: Ogenblikje!

ZE OPENT DE KIST EN BEDUID HAAR MOEDER, DIE STEEDS DE BONDEN DE DEUR GEWEZEN HEEFT, MET HET ARGUMENT DAT PIPPI ZELFSTANDIG IS, DAT ZIJ ZICH MOET VERBERGEN. MOEDER AKZO, DIE ONDER GEEN BEDING MET DE BONDEN GEKONFRONTEERD WIL WORDEN, PERST HAAR VETTE LIJF MOKKEND EN GROMMEND IN DE KIST

Enka: (DOET OPEN)
Aha de Jong! Kom binnen. (LEVINSON WIL OOK NAAR BINNEN)
Nee! (ENKA SLAAT DE DEUR DICHT)
Wie is dat? (LEVINSON ZIT MET ZIJN VOET TUSSEN DE DEUR)

De Jong: Charles Levinson van de internationale vakbond.

ENKA OPENT DE DEUR EN BEKIJKT HEM

Enka: Haha..... nooit!

ENKA SLAAT DE DEUR WEER DICHT. LEVINSON HOUDT ZIJN VOET ERTUSSEN, EN DUWT. ENKA DUWT TERUG.

Levinson: Let me in.

De Jong: Laat hem in.

Enka: Out of the question. Ik ben een nationaal probleem.

Levinson: I want to speak to Akzo.

De Jong: Ik wil met Akzo spreken. En bovendien moeten jullie de internationale bond binnenlaten. De Internationale bond, dat is Charles, dus laat hem binnen.

Enka: Nee, ik ben een nationaal probleem. Ik wil alleen met de nationale bonden spreken.

De Jong: Als u Charles niet binnen laat, ga ik weg.

Enka: Niemand houdt u tegen.

JAN DE JONG STAAT VOOR PAAL, WANT HIJ IS BLIJ DAT HIJ EINDELIJK BINNEN MAG

De Jong: Het is een schande! U wil fabrieken sluiten. 6.500 man op straat over geheel Europa, maar het McKinsey-rapport geeft geen inzicht.

Enka: Er zijn zeker geen problemen? Ik ben zeker niet ziek?

De Jong: Jawel, maar het rapport geeft geen inzicht in het karakter van die problemen. Ik wil aanvullende informatie over de financieel-ekonomiese ontwikkeling op de korte termijn van Enka-Glanzstoff en van alle andere Akzo-bedrijven. (EN SLAAT BOOS MET ZIJN VUIST OP DE KIST)

Akzo: (WERPT DE KIST OPEN) Jij hebt niets te maken met mijn andere dochters, vuile viezerik!

Levinson: She lies!

De jong: Ze liegt. - U liegt!

Enka: Is dit een overleg, of is dit een scheldpartij?

De Jong: Het is de waarheid!

Akzo: (VANUIT DE KIST) Gooi ze de deur uit!

ENKA DOET DE DEUR SNEL OPEN EN DUWT JAN DE JONG NAAR BUITEN

Enka: Onruststokers!

AKZO SPRINGT SNEL UIT DE KIST EN DUWT MEE TEGEN DE DEUR

De Jong: (TOT LEVINSON) Kom op, we gaan naar onze basis.

Levinson: (MET ZIJN VOET TUSSEN DE DEUR) I can not come, because I hou my foot between the door.

Journalist: Wat zijn uw indrukken?

De Jong: Wij zijn verontwaardigd en zeer kwaad. Als ze niet oppassen, dan komen we in aktie.

Journalist: (TOT LEVINSON) Als ik het goed zie, hebt u een voet tussen de deur van de multinational?

LEVINSON HAALT ZIJN VOET UIT DE MAAT 45 INSTAPPER, DIE TUSSEN DE DEUR BLIJFT STEKEN

Levinson: Die is er en die blijft er!

BOERSMA HEEFT INTUSSEN DE DEUR GEOPEND EN DOET MET ZIJN VINGER EEN TEKEN NAAR JAN DE JONG OM TE KOMEN

De Jong: Come on Charles, we go to the ministers.

Schuurman: (STAAT OP) Och boys, mag ik even iets zeggen?

Levinson/deJong : Just wait and see!

DE JONG EN LEVINSON GAAN BINNEN BIJ DE REGERING. SCHUURMAN GAAT WEER ZITTEN.

Lubbers: (WINDT ZICH OP) Luister jongens, dit kan zo niet verder gaan. Jullie overdrijven. We moeten weten wat we aan elkaar hebben.

Boersma: Rustig Lubbie.

Lubbers: Jullie verpesten het investeringsklimaat met al dat geroep over akties tegen Akzo.

De Jong: En tegen Philips, tegen Nederhorst, tegen Paffen, tegen.....

Lubbers: Nu is het genoeg!..... (DENKPAUZE, SCHREEUWT HET UIT) Dat kan niet!

Boersma: Lubbie!!

Lubbers: Met zijn uitspraken over Philips is Arie Groeneveld verantwoordelijk voor 100.000 werklozen!

Allen : (TEGELIJK) Oooooooooohhhhhh!!!!

Boersma: Lubbie! Bedenk op wie we steunen!

De Jong: Dit is beschamend en politiek verwerpelijk!

Levinson: Keep cool boys.

Lubbers: Ik wil geen stront door de bonden.

De Jong: Je vraagt er om.

Lubbers: (PLOTSELING MOE, GAAT OP DE STAATSKAS ZITTEN)
Ik wil rust. Vrede. Arbeidsvrede.

De Jong: Wij ook!

ALLEN VERBAASD

De Jong: (ROEPT) ...Máár dan moet die deur open! (WIJZEND OP DE DEUR VAN AKZO)

Levinson: Open the door Lubbers, and let us in!

Lubbers: Okay, op voorwaarde dat jullie de nullijn aanvaarden.

De Jong: Maar dan wordt onze basis kwaad!

Boersma: En de teruglopende conjunctuur, de hoge werkloosheid, de inflatie; die laten geen verbetering van de lonen toe.

Levinson: Yes Jan, that's a national question.

De Jong: Maar onze basis!

Levinson: Jan keep cool! (STILTE) Think of our international prestige! That door must go open.

De Jong: (ALS EEN MOEGESTREDEN VAATDOEK TEGEN DE DEUR HANGEND) Okay.

Boersma: Kom maar met mij mee Jantje. (ZE GAAN NAAR BUITEN)

LEVINSON EN LUBBERS KIJKEN DOOR EEN SPLEET VAN DE DEUR. BOERSMA KLOPT AAN BIJ AKZO

Schuurman: Hé Jan, luister 'ns.

De Jong: Hou je cool Willem. Just wait and see.

SCHUURMAN GAAT WEER ZITTEN. BOERSMA EN DE JONG BIJ AKZO.

ENKA DOET AARZELEND DE DEUR WAT VERDER OPEN, DE SCHOEN VAN LEVINSON ZIT ER NOG TUSSEN

Enka: Wie is daar?

Boersma: Uw minister van Sociale Zaken.

Enka: Je bent toch alleen, hoop ik?

BOERSMA BEKIJKT DE JONG, BEDUIDT HEM STIL TE HOUDEN

Boersma: Ja, ja.

DE JONG PRUTTELT MACHTELOOS TEGEN, DE DEUR GAAT OPEN EN BOERSMA GAAT NAAR BINNEN

Schuurman: Hé Jan luister 'ns.

De Jong: Nee Willem, ik heb nu geen tijd (LUISTERT AAN DE DEUR, JOURNALIST OOK)

Akzo: Mijn beste Boersma!

Boersma: Aha, Moeder Akzo bent u hier?

Akzo: (PRANGT BOERSMA AAN HAAR BOEZEM) Dat vind ik nu leuk, dat jij mij moeder noemt.

Boersma: Ja maar ik ben hier niet gekomen om zoete broodjes te bakken. U moet het gesprek met de bonden weer openen. Verzint u maar nieuwe fases of zo, maar Lubbers en ik ook niet, wij willen geen str.....

Akzo: Wij willen ook geen str.....!

Enka: Wij willen winst.

Akzo: Zonder strrr.....!

Enka: Want zonder winst heeft ons bestaan geen zin, dat weet het kleinste kind.

Akzo: Boersma sla die woorden niet in de wind. En mijn dochter lijdt verlies.

Enka: Ik ben doodziek.

Akzo: (ONDERSTEUNT HAAR KWASI INEENZIJGENDE DOCHTER) En daarom heb ik nu beslist, dat Enka Arnhem helemaal en Enka Emmen half gaat sluiten, als je 't nog niet wist.

Boersma: Maar dat kan niet!

Enka: Doe niet zo nerveus. We hebben geen andere keus.

Boersma: Jullie moeten met de bonden praten, in Godsnaam!

Akzo: Praten in Godsnaam, dat kan.
Maar terugdraaien van besluiten, daar komt niks van.

Boersma: Dit pikken ze niet!

Enka: Dat doet ons groot verdriet.

Boersma: God, God als we maar zonder jullie konden!

Akzo: (ZE MEPT BOERSMA MET HAAR ZAKDOEKJE) Pas op, straks horen jou de bonden.

Boersma: (IN DE PUT) Wat moet ik nou doen.

Akzo: (HAALT VANONDER HAAR JAPON EEN PISTOOL TEVOORSCHIJN, DAT ZE OP BOERSMA RICHT) Je werk Boersma!
Ga de mensen overtuigen, dat het krisis is, dat is het nu toch, niet?
Zeg dat we allen een inspanning moeten doen.
En wij van onze kant willen best praten.
Maar ze moeten hun bedreigingen laten.
Zo niet worden we kwaad.
En dan is het voor jullie allemaal te laat.

Boersma: (VERBIJT ZIJN ONMACHT) Ik ga.

ENKA DOET DE DEUR OPEN, TOT JAN DE JONG

Enka: Ksst! Weg!! Ksssst!!!

De Jong: Je hebt met je laten doen Boersma!

Boersma: Ik zat binnen in de knel. Kom mee, niet hier.
(BEIDEN NAAR BINNEN BIJ LUBBERS)

Schuurman: Hé Jan luister nou 'ns.
(TOT JOURNALIST EN ZAAL) Ze luisteren niet.

ONDERTUSSEN GEROEZEMOES IN DE KAMER VAN LUBBERS. LEVINSON WIL EROP AF. ZE HOUDEN HEM TEGEN. LUBBERS GAAT BINNEN EN BUITEN BIJ AKZO, GERUZIE. JAN DE JONG ONVERWACHT BINNEN BIJ AKZO, ZE WILLEN HEM NAAR BUITEN, LUBBERS KOMT ERTUSSEN. ENKA IS HET STERVEN NABIJ. LEVINSON GAAT BIJ AKZO BINNEN, LUBBERS WEER BUITEN BIJ BOERSMA. JAN DE JONG EN LEVINSON ER ACHTERAAN, ENZ., ENZ. DIT ALLES ZONDER GELUID, WEL MET GROTESKE GEBAREN. SCHUURMAN DOET INTUSSEN EEN SERIEUS EN WELGEMEEND VERHAAL AAN HET PUBLIEK.

Schuurman: En wij zitten hier maar te wachten, drinken ons kopje koffie, we leggen 'n kaartje en ondertussen heerst er de grootste chaos.
Het lijkt wel of we daar niets mee te maken hebben.
En dat is toch niet zo.
Die hele bedrijven-winkel, die hebben wij toch van de eerste tot de laatste steen zelf gebouwd, zeker! En toch hebben we d'r geen bal over te zeggen. Geen bal. En als je dan wat wil zeggen, dan is het van "wait and see".
Weet je wat er zou moeten gebeuren?
Ja, we zitten hier toch niet niets te doen, dus kunnen we goed effe wat van fantaseren.
Weet je wat er zou moeten gebeuren?
We zouden in de bond in kleine groepen moeten werken, komitees makkelijk bij elkaar te roepen, op elke afdeling één. En dan zouden we regelmatig met die kleine groepen in een algemene vergadering moeten komen, iedere week op het bedrijf en in de báás z'n tijd. En de betaalde bestuurders, die zitten 'r bij en die rennen voor ons, als wij moeten werken.

En op de vergaderingen kiezen we een komitee voor het hele bedrijf. Georganiseerden en ongeorganiseerden. En dat op alle bedrijven. We moeten zorgen dat we elkaar makkelijk kunnen bereiken. Dat doen de bazen allang die hebben telexen en computers. Waarom wij niet? Waarom de bond niet? Dat we kontakt kunnen leggen! En niet alleen tussen bedrijven onder mekaar. Want wat weten mensen, die hier in Emmen wonen, nou van ons bedrijf? Die moeten ons steunen, dus moeten ze wat weten. Onze vrouwen bijvoorbeeld die moeten ingeschakeld worden. Dus moeten die bedrijfs-komitees kontakt opnemen met de wijk-komitees uit de hele buurt. En de bond-bestuurders zorgen daarvoor; de bond is een apparaat dat ons ten dienste staat. Wij hebben 'm zelf opgericht en betaald. Ik ben niet met de bond getrouwd! De bond is met mij getrouwd, en als ik er geen greep op krijg, dan ga ik vreemd! Zo is dat. En als dat zou kunnen; kontakt tussen komitees over de hele streek, over het hele land, dan zou de bond tot leven komen. Want we weten veel. Alleen 't zit verstopt daarboven, 't kan nergens naartoe. Kommunikatie! En als dat zou kunnen, dan kan je greep krijgen op die hele chaos. Dan vorm wij een macht. En dan..... (LACHT)

Journalist: Denkt u nou, dat zoiets ooit mogelijk zal zijn?

Schuurman: (HAALT ZIJN SCHOUDERS OP) Ik weet het niet.
(KIJKT NAAR DE FIGUREN OP DE ACHTERGROND, DIE VAN SCHRIK VERSTIJFD ZIJN VANAF HET MOMENT DAT SCHUURMAN OVER KLEINE KOMITEES BEGON TE PRATEN)
Maar ze zijn er wel stil van geworden!

Op het politieburo

STEM VAN EEN POLITIEAGENTE, GELUID VAN EEN TYPEMACHINE, WAARBIJ DE STEM VAN HET POLITIEAPPARAAT EERST FORMEEL, DAN VRIENDELIJK EN DAARNA INTIMIDEREND EN BESCHULDIGEND IS.

Stem: Zo meisje, hier zit je dan. 't Zal wel niet meevallen hè? Vertel eens rustig, hoe heet je?

Joke: Joke.

Stem: Is dat jouw volledige naam?

Joke: Johanna, Maria, Josefa, Gijsberta Schuurman.

Stem: Hoe oud ben je?

Joke: 18.

Stem: Waar woon je?

Joke: Kanaalstraat 12 in Emmen.

Stem: Hoe heet je vader?

Joke: Willem Schuurman.

Stem: En je moeder?

Joke: Johanna Schuurman-Jansen.

Stem: Wat doet je vader?

Joke: Ploegbaas bij Enka.

Stem: Je bent betrapt op 28.10.1975, om 00:25 bij het inbreken van Radiohandel Borgh, Rijnstraat 33 te Emmen.

Stem: Heb je werk?

GEEN ANTWOORD

Stem: Heb je al gewerkt?

Joke: Bij Meeuwissen, familiebedrijf, uien schoonmaken.
Je gleed er uit over de troep. Toen werd het ineens
opgekocht, door zo'n multinationale. Er zou niks
veranderen. Nou voor hun niet misschien, maar ik
vloog eruit. Jeugdlonen te hoog.
Ik ben er nog eens langs geweest, en al die mannen
die er werkten waren ondertussen getrouwd.

Stem: Vertel me eens, hoe ben je tot zo iets gekomen?

JOKE ANTWOORDT NIET

Stem: Nou? Je komt toch uit een net gezin? Besef je wel,
wat jij je ouders aandoet? En je bent nog zo jong!

GEEN REACTIE

Stem: Heb je vrienden?

JOKE ANTWOORDT NIET, POLITIE VAT DIT ALS BEVESTIGING OP

Stem: Hoeveel?

JOKE ANTWOORDT NIET

Stem: Je weet toch, dat we het bij een waarschuwing kunnen
laten, als je meewerkt. Dan betalen jouw ouders
alleen maar een kleine boete. Kun je goed met jouw
ouders opschieten?

Joke: Ja maar, ik verveel me rot sinds ik ontslagen ben. Ik
kan niet de hele dag thuiszitten. Maar als ik weg
wil, heb ik geld nodig. En dat heb.....

Stem: Maar daar zijn toch alternatieven voor; sporten,
breien, babysitten..... dan ben je tenminste bezig.

Joke: Pfff.

Stem: Was je alleen?

JOKE ANTWOORDT NIET

Stem: Heb je verkering?

Joke: Ja.

Stem: Met wie?

Joke: Niks mee te maken.

Stem: Kom ik heb geen uren de tijd. Ik heb nog meer gevallen af te handelen. Je bent betrapt bij het inbreken, er.....

Joke: (VALT HAAR IN DE REDE) Da's nie waar!

Stem: Er zijn enkele daders ontsnapt. Het aantal is niet bekend. Als jij nu je medewerking verleent bij het opsporen van de medeplichtigen, wordt dit positief aangewend bij de strafbepaling.

Joke: Ik verraad geen vrienden.

Stem: Vrienden, noem je dat vrienden. Dieven zijn het! Het is jouw plicht tegenover de maatschappij, om jouw medewerking te verlenen bij het opsporen van de daders. Ook zwijgen is in dit geval een strafbaar feit. Wie waren die anderen?

JOKE ANTWOORDT NIET

Stem: Je kan er nu nog met een boete afkomen. Waar ga je 's avonds naar toe?

Joke: Naar de Paddock.

Stem: Bij de Markt?
Stuur onmiddellijk een patrouillewagen naar de Paddock op de Markt

JOKE BARST IN HUILEN UIT

Stem: Je had beter wat eerder berouw kunnen tonen. Het is nu gebeurd. Denk liever eens aan je ouders. Zij hebben steeds voor jou gewerkt. En nu worden zij er op aangekeken. Je ouders zitten te wachten, je kan naar ze toe gaan.

ouders halen Joke op, met zijn drieën in een spot.
Op straat, het regent. Pa en Ma lopen onder een paraplu die Pa vasthoudt, Joke loopt voorop. Zij voelt zich lullig, omdat ze haar vrienden verraden heeft. Pa vreet zich in stilte op, Ma kraait als een kip zonder kop. Ze lopen kwasi voort in de spot, pas op de plaats.

Ma: Mooi hoor, doe je alles om je kind zoveel mogelijk mee te geven. En wat krijg je ervoor terug? Dankbaarheid? Laat me niet lachen! Ze zit op het buro en je kunt haar gaan afhalen. Het moet maar eens afgelopen zijn met dat gehang in die discobar, ik geef de politie groot gelijk! Mooie vrienden die stelen!

PAUZE

Ma: Daaronder offer je je voor op. Wat hebben je vader en je moeder zich niet ontzegd, toen je klein was! Geploeterd heeft je vader voor jou, om je de opvoeding te geven die wij niet gehad hebben, godverdomme. En ik sloofde maar, altijd alles op tijd; je was, je eten, je bed opgemaakt, je rotzooi opgeruimd, stapelgek ben ik geweest.

PAUZE

Ma: Het is maar goed dat het je eens gezegd is. Naar ons luister je toch niet. Ik hoop dat je het nu voor eens en voor altijd in je oren zult knopen, wat ze gezegd hebben. En dat klopt vast wel. Zij kunnen het weten. Want wat wij je geleerd hebben, was klaarblijkelijk niet aan je besteed. Maar pas op hè, als dat zo doorgaat kind, ik zeg van kwaad tot erger. Als ik merk dat je die Paul weer ziet, sluit ik je op in je kamer, hoor je?

SCHUURMAN HOUDT DE PAS IN, ZODAT MA IN DE REGEN STAAT, EN ZEGT:

Pa: Hou je mond! En loop door!

ZE LOPEN WEER ONDER DE PARAPLU

DE DIA VAN HET KRANTENBERICHT VERSCHIJNT, TERWIJL ZIJ ZWIJGEND VERDER LOPEN:

KRUIMELDIEFSTAL NEEMT TOE.

Jeugdige werklozen maken de Oude Oostbuurt onveilig.

Emmen. In de Oude Oostbuurt opereert sinds enkele maanden een nieuwe jeugdbende. Zij bestaat hoofdzakelijk uit werkloze jongeren, die profiteren van de sociale voorzieningen en hun handen liever uit de mouwen steken, om hardwerkende middenstanders te bestelen, dan om te werken. Dinsdag heeft de politie een achttienjarig meisje J. S. op heterdaad betrapt bij het stelen van een bandrecorder ter waarde van f 850,00 uit de winkel van A. v. Borgh. J. S. Is de enige dochter van een vakbondslid en werknemer bij de ENKA, de heer W. S. Deze laatste staat bekend als oproerkraaiër en aanstoker van de thans heersende arbeidsonrust bij de ENKA in Emmen. Dit soort werknemers hebben kennelijk meer belang bij het boycotten van een bedrijf, dat toch al in de moeilijkheden zit, dan bij de opvoeding van hun kinderen.

DE FAMILIE ARRIVEERT THUIS. SCHUURMAN PAKT DE KRANT, GAAT ZITTEN LEZEN, JOKE WIL DOORLOPEN NAAR HAAR KAMER

Ma: Joke, jij blijft hier. Je gaat niet naar boven! Willem, zeg jij er ook eens wat van. Naar mij luistert ze toch niet

ONDERTUSSEN IS JOKE STIL WEGGESLOPEN NAAR HAAR KAMER EN ZET HEEL HARD MUZIEK AAN:
"I CAN'T GET NO SATISFACTION" VAN DE ROLLING STONES. WILLEM SLAAT DE KRANT DICHT,
LOOPT NAAR OPZIJ EN ROEPT INTUSSEN WOEDEND:

Schuurman: Kom naar beneden zeg ik, of ik trap je naar beneden.

JOKE KOMT VERSCHRIKT NAAR BENEDEN, OP DAT MOMENT SLAAT HIJ HAAR, ZIJ PROBEERT DE SLAGEN
TE ONTWIJKEN.

Ma: Hou op! Hou op! Blijf met je poten van dat jong af.

Pa: Ik maak je kapot, slet! Heel het huishouden naar de
donder helpen met je gesodemieter, met die lamzakken
uit de kroeg. Niks komt er van jou terecht, helemaal
niks. Je hebt toch een paar poten aan je lijf.
Gebruik die dan ook, verdomme!

JOKE IS WIT VAN DRIFT, ZE VLIEGT SCHUURMAN AAN EN ROEPT IETS VAN:

Joke: Ik zal je laten voelen, dat ik handen aan mijn lijf
heb.

SCHUURMAN SCHRIKT, MA SPRINGT ERTUSSEN

Ma: Hou op, jullie allebei. Zijn jullie helemaal gek
geworden? Jullie zijn allebei precies hetzelfde.

Joke: Als je wat meer thuis was, dan wist je dat ik overal
gesolliciteerd heb.

Pa: Jij wou mij verwijten, dat te weinig thuis ben. Ik
werk me overdag kapot en 's avonds loop ik me het
vuur uit de sloffen voor de bond, om te zorgen dat we
kunnen blijven werken bij de Enka. Dat ons moeder
godverdomme f 300,00 in d'r huishoudpotje heeft elke
week.
En daar kan jij die Beatles-plaatjes van kopen en
gaan lummelen met die snotaap, die Paul. Ik wed dat
ie z'n leven lang geen gulden eerlijk verdiend heeft.

Joke: Hou Paul erbuiten. Die heeft het tenminste bekeken.
Als die het niet krijgt, dan pakt hij het wel. En wat
doet die vakbond van jou? Die zorgt alleen maar voor,
dat er nog meer werklozen komen.

Pa: Dat durf jij te zeggen, niksnut! Wij staan in de
krant, weet je dat, als boeven; jij en ik. Jij omdat
je gestolen hebt, en ik omdat een onruststoker ben,
een oproerkraaijer bij de Enka, die het zo moeilijk
heeft.

MA PAKT DE KRANT EN LEEST

Ma: Willem, ons Joke!

Pa: Ons Joke? Ze zet me voor schut, ze maakt me ten schande!

Ma: En de buurt!

Pa: De buurt kan me niks schelen. M'n collega's verdomme, de direktie! Ze zullen me uitlachen. "Zo mijnheer Schuurman, het gaat niet zo goed met uw dochter. U wilt hier komen beslissen, wat wij moeten doen met het bedrijf? U kunt uw eigen gezin noch geeneens de baas".

Ze zeggen het niet, maar ik hoor het ze denken.

Ma: Begin je nou wéér over die bond Willem Schuurman. Zie je dan niet wat er hiér aan de hand is? Je hebt mij nooit iets verteld. Ik sta altijd overal alleen voor, ik moet alles alleen oplossen.

Joke: Laat die egoïst toch barsten!

JOKE RENT NAAR BUITEN, MA ER ACHTERAAN, ROEPEND:

Ma: Joke!

Het kleine en het grote stelen.

TWEE KRANTENBERICHTEN. LINKS "KRUIMELDIEFSTAL" UIT DE VORIGE SCÈNE, RECHTS "WERKTIJDVERKORTING VOOR 800 MAN BIJ ENKA EMMEN"

SCHUURMAN ZIT IN DE STOEL. MA EN JOKE VERLATEN HET PAND. OP HET TONEEL RECHTS LOPEN TOON EN NEL, DE KRANT LEZEND, RICHTING HET HUIS VAN SCHUURMAN.

ALS DE DIA VERSCHIJNT BEVRIEZEN ZE. DIA: "WERKTIJDVERKORTING VOOR 800 MAN BIJ ENKA EMMEN". TOON EN NEL LOPEN DOOR EN BELLEN AAN BIJ SCHUURMAN, INTUSSEN:

Toon: Daarvoor heb je je nou te barsten gewerkt met al die overuren, smeerlappen, tuig is het, dat kan ik je wel vertellen. Stelletje boeven.

SCHUURMAN DOET DE DEUR OPEN

Toon: Hier Schuurman, heb je het al gelezen (HOUDT HEM DE KRANT ONDER DE NEUS). Het is toch verdomme wat. Tuig is het, boeven.....

Schuurman: Toon, de buurt weet het al.

Toon: Iedereen mag het weten, iedereen moet het nu maar eens.....

SCHUURMAN DUWT ZE NAAR BINNEN OM VERDER OPZIEN TE VOORKOMEN EN SLUIT SNEL DE DEUR

Schuurman: En nu nog één woord en ik sla je op je smoel.

Toon: (VERBOUWEREERD) Wat krijgen we nou?

Nel: Rustig Willem, we zijn allemaal wat agressief tegenwoordig. Laat Toon effe uitrazen. Het is natuurlijk ook niet niks zo'n ontdekking. Laten we er eens rustig bij gaan zitten.

Schuurman: Ik ben er ook kapot van, maar jouw reactie slaat nergens op. Wat gebeurd is, is gebeurd, maar het is en blijft mijn kind.

Toon: Dat denk je, dat denk je!

Schuurman: Ik heb er voor geploeterd, dat het maar goed zou gaan.

Nel: Overuren gemaakt.

Toon: En wat krijg je ervoor. Nee Willem, je kind is het nooit geweest. Ze hebben je besodemieterd, jou en ons. We hebben het allemaal geloofd en alles gepikt, omdat je er toch een binding mee hebt. Maar voor je het weet naaien ze eruit, naar het buitenland. Met onze verdiende centen.

Schuurman: Die loopt niet weg, die gaat niet naar het buitenland.

Nel: We zijn te goed van vertrouwen geweest.

Schuurman: Het is allemaal mijn eigen schuld, ik had het beter in de gaten moeten houden.

Toon: Willem heeft gelijk, we hadden het beter in de gaten moeten houden. Alleen maar een teken hoe uitgekookt ze zijn. Maar het moet maar eens afgelopen zijn. Het is toch zeker diefstal en niet zo'n kleintje ook. Uitroeien dat tuig!

Schuurman: Toon ik sla je straks echt op je smoel. Diefstal is diefstal, dat weet ik ook. Ik praat niks goed, maar je moet een beetje de omstandigheden in aanmerking nemen.

GEEFT KRANT MET BEWUSTE ARTIKEL OVER JOKE AAN NEL

Toon: Dat is het 'm juist. Want wat hier staat (WIJST NAAR ZIJN EIGEN KRANT EN LAAT SCHUURMAN LEZEN) is maar de halve waarheid; want ze vergeten te zeggen, waarom die werktijdverkorting er is. De voorraden zijn te groot, omdat wij overuren moesten draaien.

NEL HEEFT INTUSSEN HET ARTIKEL OVER JOKE GELEZEN

Nel: Toontje!!

Toon: (STEEDS FELLER WORDEND) Weet je wat we bovendien uit Arnhem gehoord hebben, Schuurman? Ze hebben daar een hele tijd tegen de kopers gezegd, dat er geen nijlon was, dat ze het maar in de Duitse vestigingen moesten halen, terwijl de magazijnen barsten van de nijlon!

Nel: Toontje!!!!

Toon: En dan tegen de regering zeggen, net als tegen ons, dat de voorraad te groot is. Dus de arbeiders in de

werktijdverkorting moeten. Bedrijfsvereniging kom
maar op met de centjes van de arbeiders.

Nel: Toon, hou je.....

Toon: Koppie, koppie Schuurman, maar wij hebben het door.

Nel: Ach laat ook maar zitten.

Toon: Niks laten zitten Nel. Het is een schande! Wat kijk
jij nou toch raar Schuurman, is het niet waar soms?

NEL HOUDT TOON HET ARTIKEL OVER JOKE ONDER DE NEUS

Nel: Hier, lees dit eens.

Toon: Jezus Schuurman, staat dat er ook in!

SCHUURMAN DIE DOOR GAAT OP HET BERICHT OVER WERKTIJDVERKORTING

Schuurman: Het is niet te geloven. Jaren werk je je kapot voor
de Enka, het geld stroomt er binnen. Oude machines
worden vervangen door nieuwe. Van ónze centen. En wat
krijg je; een schop onder je kont.

Toon: Dieven zijn het. Doodgewone dieven. Jullie Joke wordt
gestraft door de wet, maar zij kunnen ongestraft hun
gang gaan.

Schuurman: (SLAAT ZICH VOOR HET HOOFD)
Je hebt diefstal en diefstal.....
Idioot die ik ben.....

Het lied van het kleine en grote stelen

Als je nog jong bent
En zonder werk
Verveel je je rot
Met te weinig geld
Voor te dure waar
Verlokt de reclame
Koop dit en koop dat
Dan pik en dan pak je wat
Wordt je betrap door de politie
Die in dienst van hen met veel geld
In naam van de wet, je straft als een dief

Dan snelt de pers toe, in dienst van het geld
Belust op sensatie en schrijft: "Dief"
Als het steeds slechter gaat met de winst
Is er een krisis en zijn wij te duur
Verlokken de landen met lage lonen
De bazen tot sluiten
Dan staan wij op straat, ze pikken ons werk
En pakken hun biezen
Dan houdt de politie, niet hen in de smiezen
Maar wacht op een teken van onrust bij ons
Dan openen de kranten op ons weer de aanval
Maar over die diefstal schrijven ze niets
Dan is het duidelijk; de kant die het recht kiest
Aan wiens kant de wet staat.

Zij multinationalaal, wij internationaal.

VERGADERING VAN DE BEDRIJFSLEDENGROEP BIJ ENKA

PERSONAGES:	ROBERTA	DE VOORZITTER
	HUUB	EEN ARBEIDER
	TOON EN NEL	VRIENDEN VAN SCHUURMAN
	KLAAS	EEN ARBEIDER
	MIEKE EN LIES	WERKLOZEN VAN HET WERKLOZENKOMITEE
	WILLEM	WILLEM SCHUURMAN

DE VOORZITTER EN DE TWEE WERKLOZEN RICHTEN DE VERGADERZAAL IN

Roberta: en dat spandoek zetten we hier neer.
(TEKST: "VERHOOGING VAN DE SOCIALE UITKERINGEN")
Da's ook voor de sfeer goed, hè! En dit bord moeten we ook nog kwijt. Laat 's kijken, hier valt het wel op, hè. (WW VOOR DE WERKLOZE GEHUWDE VROUW)
Kollekteren mag ook hoor. Ja ik was op de markt vorige zaterdag; "Aktie voor geld is geld voor aktie"! Ja ik weet er alles van. Hou es even vast. Dus jullie zijn punt drie van de agenda. Zenuwachtig?

Lies: Nee, helemaal niet, alleen.....

Roberta: Prima, hoeft niet hoor. 't Is wel eens goed, dat ze in de bedrijfsledengroep iets horen over werklozen. Morgen zitten wij misschien in hetzelfde schuitje. 80% van je loon, nou en dan de werkloze, gehuwde vrouw..... (TOT MIEKE) Ben jij getrouwd? Krijg jij een uitkering?

Mieke: Ja, ik ben getrouwd. Maar luister es, 't is niet zo zeer dat we hier komen om te vertellen, hoe zielig we zijn.

Roberta: Hebben jullie een pet bij je? (LIES BEGRIJPT HET NIET) Voor de kollekte! En 't zijn er niet zo weinig ook. (WEER NIET BEGRIJPEN) Een kwart miljoen werklozen, da's verdorie nie niks! Jullie zijn punt drie van de agenda. Oh ja, had ik al gezegd. Zenuwachtig? Hoeft niet hoor. Aardige mensen, allemaal.

Mieke: We willen aansnijden, dat werklozen geen lid mogen worden van de bond.

Roberta: Ja..... Oké alleen niet te hard van stapel gaan. We moeten eerst de problemen voorleggen.

Lies: We moeten toch zorgen, dat we een eenheid kunnen vormen. Dat is onze bedoeling met deze vergadering. Dan moeten we toch in de vakbond kunnen werken, verdomme.

HUUB KOMT OP

Roberta: Hé Huub!

HUUB GOOIT DE KRANT MET HET BERICHT OVER SCHUURMAN OP ROBERTA'S TAFEL

Huub: Je kan je agenda wel vergeten Roberta, we gaan der verdomme tegenaan. Het is afgelopen, uit, af, amen.....

Roberta: Ben je besodemieterd! Ik weet van niks, 't is niet ingebracht om op de agenda te zetten. Ik weet van niks.

Huub: Als er vanavond geen aktie uit de bus komt.....

Mieke: (HAPPIG) Wat voor aktie?

Roberta: Ik wil het eventueel best als punt op de agenda zetten, maar dan achteraan. Mijn twee kwartjes per lid zijn opgegaan aan het uitschrijven van deze vergadering en ik laat.....

Huub: (TEGEN MIEKE EN LIES) 't Wordt godverdomme fraai, als je als actief lid gepakt wordt in de kranten. Ze hebben een collega voor schut gezet.

Roberta: (ONDANKS ZICHZELF) Wij schrijven een tegenstuk. En als ze het niet plaatsen, maken we er een advertentie van. (VALT WEER TERUG IN DE BUROKRATENROL) Daar maken we punt zes van.

TOON EN NEL OP, OOK TOON SMIJT ZIJN KRANT OP ROBERTA'S TAFEL

Toon: Als er nog oproerkraaiers nodig zijn, nou hier zijn ze dan.

Nel: We zijn allemaal oproerkraaiers, verdomme.

Toon: Alleen zullen ze straks niet meer zo blij zijn. Dieven..... of dieven! De politie pakt de ene. Wij zullen eens gaan zorgen, dat we de andere pakken!

MIEKE LEEST DE KRANT, KLAAS OP

Klaas: M'n excuses, ik ben wat laat.

Roberta: Dat zie ik, ja.

Nel: Nou Roberta, we kunnen beginnen, want Willem komt toch later.

Roberta: Oké, ik open de vergadering en heb de afwezigen al genoteerd, dus we kunnen nu beginnen met punt drie; "Het Werklozenkomitee".

Toon: Wat nou, nee eerst.....

Huub: Toon, hou je even rustig.

Toon: We moeten tegen die krant aan, godverdomme.

Roberta: Hoor es, dit is een van de weinige vergaderingen die ik kan organiseren. (WANHOPIG) En ik wil niet dat ze in de soep loopt.

Klaas: Maar dà kan toch Toon, laat die mensen nou eerst eens wat zeggen.

Toon: Maar zien jullie dan de rotzooi niet in, van wat ze met ons uithalen.

Mieke: Luister, we willen jullie vergadering niet overhoop gooien, maar we zien dat jullie bedreigd worden aan alle kanten. En we dachten dat wij jullie konden helpen, en jullie ons.

Huub: Oké, leg dat eens even rustig uit.

Roberta: Ja.

TOON GAAT ZITTEN

Mieke: Nou Lies, jij zou het zeggen.

Lies: Ja, nou, wij zijn dus van het Werklozenkomitee en vechten voor de verbetering van de situatie van werklozen. Dat ze verhoging van de uitkeringen krijgen, en dat ze niet ieder apart genaaid worden in die uitkering, enzovoort. Maar eigenlijk denken we dat de sterkste ondersteuning voor onze strijd, van jullie moet komen, jullie die nog werken. Zodat er niet nog meer werklozen komen. En dan zit er voor jullie niks anders op, dan actie te voeren. Kan me niet verdommen wat; prikacties, stakingen of desnoods bezet je de hele zaak, zoals destijds in Breda.

- Nel: Ja, maar nou moet je wel reëel blijven. Je bedoelt het misschien goed, maar denk es even na. Als wij hier in Emmen zouden gaan bezetten, wat zou er dan gebeuren?
Ten eerste, die nijlon raken we aan de straatstenen niet kwijt, waar Akzo om zal lachen.
Ten tweede, zitten we nog met die verrotte machines, en die mogen we van Akzo best houden.
Ten derde, zou bij een bezetting de vakbond de lonen moeten betalen, wat Akzo wel ziet zitten
Nee, we moeten het anders aanpakken.
- Toon: We moeten terugslaan als ze ons slaan. Laten zien wie we zijn. We moeten tegen de krant aan en hier geen tijd zitten verspillen.
- Huub: Ja, maar nou wordt ik toch ongeduldig. Ik ben hier ook gekomen om voor Willem in de bres te springen. Maar je kan toch wel even luisteren naar wat die mensen bedoelen. Al ben ik het ook niet eens met wat zij daar voorstelt. Ze bedoelen, dat we moeten samenwerken en dat moet je horen als je oren hebt.
- Mieke: Ja, dat bedoelen we. En we willen jullie natuurlijk steunen met die affaire, want Joke, zijn dochter, die zien we vaak in de discobar, waar we dikwijls komen.
- Toon: Nou kijk es, dat klinkt reëel. Ik stel voor dat we een soort Schuurman-komitee oprichten, en dat we direct ons beklag doen bij de krant.
- Klaas: Ja maar is dat nou de goeie manier, meteen weer zo'n actie? Als we daarmee beginnen, staan we straks misschien met zijn allen op straat.
- Mieke: Als je er niet mee begint, bedoel je zeker. Er is nog nooit een arbeidsplaats behouden door je rustig te houden, nog nooit.
Ik dacht vroeger ook, dat het zonder strijd kon. Maar ik kan je wel vertellen, dat het geen flauwekul is.
- Klaas: Maar als de bazen nou zeggen, wat ze zeggen: "Pas op hè, als jullie akties beginnen, vragen wij uitstel van betaling aan. Dat betekent ontslaan, of wij houden de 20% van je salaris in de werktijdverkortung in.
- Mieke: Ze doen al een jaar niet anders, dan jullie hele loon uitbetalen met geld dat zij krijgen voor de

werktijdverkorting. Niet wij, maar zij zijn de grote WW-trekkers. Zij maken misbruik van de sociale voorzieningen!

Nel: We moeten laten zien, dat we ze door hebben; met hun gedreig van fabrieken sluiten, subsidies aan de staat vragen, en daarmee hun winsten handhaven. Dat zijn allemaal truuks die ze uithalen. Eerst ons bang maken, denken we niet allemaal, dat er tegen die multinationals niets te beginnen is, dan ons maar heen en weer sjouwen van het ene bedrijf naar het andere.....

Toon: Of naar de WW!

Nel: en ons maar tegen elkaar opzetten.

Toon: Ons oproerkraaiers noemen! Godverdomme, godverdomme.

Nel: Lik op stuk moeten we ze geven, onze situatie verdedigen!

Huub: Onze portemonnee verdedigen!

Toon: En ons niet zwart laten maken! Zij zijn de dieven en de oproerkraaiers, (MET KRANT ZWAAIEND) 't staat hier zwart op wit.

WILLEM SCHUURMAN IS ONGEMERKT BINNENGEKOMEN

Roberta: Maar wat doen we nou, jullie praten maar en praten maar. Waar zijn we eigenlijk mee bezig?

Toon: We richten een komitee op voor verdediging van de positie van de arbeiders, een Schuurman-komitee. En we gaan tegen dat smerige wijkblad aan. Dat is het eerste.

Klaas: En daarna?

Toon: Dat moeten we eerst binnen halen.

Klaas: Maar daarna?

Lies: Onze aktiepunten!

Huub: Er zal nog genoeg gebeuren, wees maar gerust.

Nel: Akzo zit echt niet stil.

Willem: Klaas heeft gelijk, wat daarna?

Toon: Hé Willem kom erbij. Die krant jongens daar gaan we verdomme tegenaan.

Willem: Ja, maar Klaas vroeg: "Wat daarna?". Nou jongens, ik ben zelf tegen zo'n Schuurman-komitee.
Er zijn in Nederland al duizend van die komitees, voor ieder onrechtje, hops daar gaan ze weer; het duizend en eerste komitee.

Lies: Nou moet je daar niet minachtend over doen. Die komitees doen soms heel goed werk.

Willem: Ik wil helemaal niet minachtend doen over die komitees, integendeel. Maar de pest is, dat niet al die komitees erachter zijn, dat al dat gedonder één en dezelfde oorzaak heeft.
Massa-ontslagen, bedrijfsbezettingen, beknutting van de lonen en de sociale voorzieningen. Daar komt nog bij hoe moeten we wonen, hoe we ons moeten verplaatsen, hoe onze kinderen behandeld worden, hoe wij zelf behandeld worden.
Kijk maar in diezelfde krant. Waar wij tegen aan moeten is een reusachtig geheel; het kapitalisties systeem. En dat raak je niet effe kwijt, door zomaar komitees of afzonderlijke akties.

Toon: Wel godverdomme, dus we moeten niets doen?

Willem: We moeten het grondig doen. Dat wil zeggen, van de grond af. Massaal. Met alle arbeiders. Georganiseerd, met de hele vakbond. Met de gehele arbeidersklasse.

HET LICHT VERANDERD, EEN FELLE LICHTCIKKEL BLIJFT OVER, HIERIN STAAT WILLEM, DE ANDEREN VOEGEN ZICH BIJ HEM

Willem: Ja mijnheer de kapitalist, of jij nou kleine ondernemer bent of multinational, zonder ons kunnen jullie niet. Dat weten we. En wij kunnen wel zonder jullie. Dat weten we ook. Als we georganiseerd de boel aanpakken, als wij néé zeggen, dan is het afgelopen. Zo simpel is 't!

Mieke: Daarom moeten we komitees oprichten.

Willem: En die bundelen.....

Huub: Strijdkomitees op alle bedrijven.

Lies: Van alle arbeiders, werkenden en werklozen.
Nederlandse en gastarbeiders.

Klaas: Georganiseerden en ongeorganiseerden.

Willem: En de bond moet die bundeling van komitees bevorderen.

Roberta: Allen moeten zich organiseren tot vakbond en strijddkomitees één geheel zijn.

Toon: Één vuist - onze bond, verdomme!

Willem: Die uit onze naam onderhandelt en onder onze controle.

Nel: Niks meer van "wait and see". Wij bepalen de eisen. Wij bepalen de akties.

Allen: De bond is een apparaat, dat ons ten dienste staat!

Willem: En niet omgekeerd! En dan meneer de de kapitalist.....

Huub: Dan kunnen we zeggen, kom op. Kaarten op tafel, open die boekhoudingen!

Toon: Wij weigeren geblinddoekt te diskussiëren.....

Lies: Jullie willen fabrieken sluiten en mensen ontslaan?

Roberta: Wij zeggen nee tegen jullie plannen. De bond aanvaardt geen enkel ontslag.

Willem: Jullie spelen de baas op het bedrijf. Jullie veranderen de werkritmes, de pispauzes, de continu-ritmes.

Mieke: Wij zetten de reorganisaties stop. Wij gaan niet meer krom liggen voor jullie winsten.

Willem: En die investeringen waar jullie zo om janken.....

Huub: Die investeringen moeten gebeuren in ons belang.

Lies: Dat zeggen jullie zelf.....

Klaas: Dus moeten wij erover beslissen. Wij kennen het beste ons eigen belang.....

Willem: En niet alleen in Nederland, ook over de grenzen.....

Mieke: Jullie multinationalaal, wij internationaal.....

Lies: Arbeiders uit alle landen, waar jullie bezig zijn.....

Nel: Kijk maar naar Akzo; België, Duitsland, Oostenrijk, Ierland, Spanje.....

Toon: Columbia, Indonesië, Nigeria, Zuid Afrika.....

Roberta: Tegen multinationale uitbuiting, internationale strijd.....

Willem: Door de internationale bond.....

Huub: Samen met gebundelde strijdkomitees, met georganiseerden en ongeorganiseerden.....

Mieke: Met werkenden en werklozen.....

Willem: Wij kappen met jullie spelregels, want jullie spel is niet het onze.....

Klaas: De vakbond.....

Roberta: Is een wapen.....

Nel: In de klassenstrijd.....

Toon: Tussen arbeiders en kapitalisten.

ALLEN AF BEHALVE SCHUURMAN

Schuurman: Ja makkers, als je er toch eens grondig over nadenkt. Als je nou eens met open ogen kijkt, naar het rotzooitje dat die kapitalisten er van maken met hun goocheltruuks. En hoe de ministers met hun staatsapparaat de slippen van die kapitalisten dragen, en ons wijs willen maken, dat het kapitaal naar onze pijpen danst. En hoe de vakbond een heel apparaat is geworden, dat ons uit de handen glipt. En samen met de kapitalisten en de staat een eigen knollentuin onderhoudt, en ons maar vragen om samen te werken. Nee makkers, ik weet zo langzamerhand wel met wie ik moet 'samenwerken'! Jullie horen er nog wel van..... (AF)

Feest; vijftientwintig jaar samenwerken!

TERUG OP HET FEEST VAN DE VIERING VAN VIJFENTWINTIG JAAR SER, WAARMEE DIT TONEELSTUK AANVING. ACHTER HET TONEEL HOORT MEN DEZELFDE POLONAISE, ALS WAARMEE MIES, LUBBERS, JAN DE JONG EN DE ANDEREN VERDWENEN. HET GELUID ZWELT AAN EN MIES, LUBBERS, JAN DE JONG, ENKA EN AKZO KOMEN IN EEN SLIERT OP, DUIDELIJK ONDER INVLOED VAN ALKOHOLIKA.

Allen: En de nullijn, de nullijn, de nullijn is zo goed.
En de nullijn, de nullijn, de nullijn geeft ons moed.
want de nullijn, de nullijn, de nullijn brengt ons
poet.

Akzo: Dus de arbeider moet zweten en de bond die houdt hen
zoet.

ALLEN LACHEN

Mies: (INEENS) Maar waar is eigenlijk mijnheer Schuurman. Hij
is tenslotte onze eregast en ik zie hem nergens meer.

ALOM PANIEK

Lubbers: Ja Jan, waar is je basis, jong?

Mies: Hier ligt zijn serpentinekrans.
Goh, hij zal toch niet onwel geworden zijn? Waar is
hij toch?
Hij is verdwenen, die lieve.....

SCHUURMAN, ROBERTA EN LIES KOMEN VAN ACHTEREN OP MET EEN SPANDEK ONDER DE ARM

Schuurman: Mies maak je geen zorgen. Ze kunnen ons moe maken, ze
kunnen ons ziek maken, maar kapot krijgen ze ons
niet. Ik ben alleen even gaan samenwerken.

Mies: Dat is leuk, dat is een applausje waard.

Schuurman: Nee Mies, je klapt te vroeg. Ik ben gaan samenwerken,
maar niet met hen daar.

Mies: Met wie dan?

Schuurman: Met mijn kollega's en wij hebben onze oplossingen
voor de krisis. Hier is er één van.

LIES ONTVOUWT DE ENE HELFT VAN HET SPANDEK

Schuurman: Géén ontslagen. Korter werken met behoud van loon.

Akzo: Die man is gek geworden.

Schuurman: Dat zeggen de kapitalisten natuurlijk, dat wij gek zijn geworden. Want dan betalen zij een niet wij. Nou, wij vinden dat het best van die twee miljard, achthonderd miljoen extra winst af kan. Tenslotte hebben wij die verdiend. En dan heb ik het alleen nog maar over Akzo.

Lubbers: Schuurman, denk aan jouw verantwoordelijkheid.

Schuurman: De regering heeft het dan natuurlijk over onze verantwoordelijkheid, wou ik het net over hebben. Nou Lubbers, wij willen best verantwoordelijkheid. Maar niet over beslissingen die wij niet zelf genomen hebben.

De Jong: Willem, je gaat te ver.

Schuurman: En jij gaat niet ver genoeg Jan. Waarom denk je dat er maar 40% van de Nederlandse arbeiders lid van de bond is? En we gaan nog verder Jan.

GAAT NAAR VOREN EN PAKT ZE IN, IN HET SPANDOEK, SAMEN MET LIES EN ROBERTA. JAN DE JONG ONTSNAPT EN VERBERGT ZICH OPZIJ VAN HET TONEEL IN HET HALFДУИСТЕР

Schuurman: We pakken die krisismakers in, hupsakee.

Akzo: Help, help, ik versmacht.

Enka: Mammie, mammie, ze grijpen de macht.

Schuurman: Toch leuk hè, tot het bittere eind blijven ze zichzelf.

Lubbers: Ik haal de politie.

Schuurman: Hoor die demokraat eens, ik dacht dat jullie altijd willen overleggen. (GAAT NAAR JAN DE JONG)
Komaan Jan, het grote moment is aangebroken.
Ga je erin of blijf je eruit?

Lubbers: (DREIGEND) Denk aan jouw toekomst, Jan.

Schuurman: Inderdaad Jan, denk aan je toekomst.

De Jong: Luister Willem, ik blijf eruit, ik breng ze alleen even weg. We moeten tenslotte menselijk blijven.

WIL ZE AF BRENGEN, MAAR SCHUURMAN GRIJPT HEM IN DE KRAAG

Schuurman: Niks ervan Jan. Je hebt gekozen, dus dit keer geen kompromis. Je hoort bij óns, dus werk je voor ons.
(SCHUURMAN DUWT DE FIGUREN IN HET SPANDOEK AF)

Schuurman: Af met die krisismakers, we kunnen ze missen als kouwe pap.

SPUTTEREND, SPARTELEND EN OM ZICH HEEN MEPPEND VERDWIJNT HET ZOOITJE.
ROBERTA EN LIES LOPEN NAAR DE MICRO.

Roberta: Natuurlijk is dit een toneelstuk.

Lies: En draven we een beetje door.

Roberta: Een klein beetje

Lies: Maar we denken.

Roberta: Dat we zeggen wat velen denken.

Lies: In ieder geval wat wij denken.

Roberta: De multinationale ondernemingen.

Lies: En de nationale ondernemingen

Roberta: Het kapitalisme heeft zijn belangen. Ze moeten concurreren of ze worden opgeslokt.

Lies: De arbeiders hebben ook hun belangen.

Roberta: Heel andere belangen, ze willen leven.

Lies: Gewoon leven.

Roberta: Leven en concurreren gaan niet samen.

Lies: Daarom moet je nu kiezen. En wij kiezen.....

Roberta: Voor het leven

HET TONEELSTUK IS UIT, ALLE SPELENDEN KOMEN ALS SPELERS OP EN ZINGEN:

Allen: Nooit , nooit, nooit je laten verdelen
Nooit , nooit, nooit zeggen: "Het kan niet"
Nooit , nooit, nooit je laten verdelen
Nooit , nooit, nooit zeggen: "Het kan niet"
Wacht niet af thuis in je stoel
Vertrouw op je zelf
Allemaal samen, win je de strijd